

DOCUMENT RESUME

ED 353 814

FL 020 895

AUTHOR Tegey, Habibullah; Robson, Barbara
 TITLE Pashto Reader Passages in Transcription.
 INSTITUTION Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.
 SPONS AGENCY Office of International Education (ED), Washington, DC.
 PUB DATE 92
 CONTRACT P017A10030
 NOTE 57p.; For related documents, see FL 020 894-896.
 PUB TYPE Guides - Classroom Use - Instructional Materials (For Learner) (051)
 LANGUAGE Pashto

EDRS PRICE MF01/PC03 Plus Postage.
 DESCRIPTORS Advertising; Instructional Materials; *Language Variation; Letters (Correspondence); News Media; *Pashto; Phonetic Transcription; Poetry; *Reading Materials; Uncommonly Taught Languages

IDENTIFIERS *Authentic Materials

ABSTRACT

The passages in transcription comprise one component of the "Pashto Reader" materials. They accompany "Pashto Reader," which is the basic text, and the "Pashto Reader Originals," the passages in their original published forms. They are passages in Pashto presented in broad phonetic transcription, for use by linguists and others interested in the structure and pronunciation of authentic Pashto but unfamiliar with the written script. The 45 passages are divided into 7 groups: essays; articles; stories; poetry; public writing (signs and advertising); letters and memoranda; and fractured Pashto. (MSE)

*****
 * Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
 * from the original document. *
 *****

ED353814

پښتو قرائت Pashto Reader

اصلي متون : په لاتينه الفبا
Passages in Transcription

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

This document has been reproduced as
received from the person or organization
originating it.

Minor changes have been made to improve
reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this docu-
ment do not necessarily represent official
OERI position or policy.

Center for Applied Linguistics

FL 020 895

پښتو قرائت
Pashto Reader

اصلي متون : په لاتينه الفبا
Passages in Transcription

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics
Washington, D.C.
1992

Introduction

Pashto Reader Passages in Transcription is one of three components of the *Pashto Reader* materials: the component entitled *Pashto Reader* is the basic text, and the component entitled *Pashto Reader Originals* comprises a set of most of the passages in the Reader in their original published forms. There is also a *Pashto-English Glossary* for the Reader, and *Beginning* and *Intermediate Pashto* described below.

Pashto Reader Passages in Transcription consists of a set of the passages presented in *Pashto Reader* in broad phonetic transcription, for use by linguists and others who are interested in the structure and pronunciation of authentic Pashto but are not familiar with the written script.

All four of the *Pashto Reader* components are available in microfiche or hard copy through the ERIC Document Reproduction Service. For information, please contact ERIC/CLL, Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.

This *Reader* has been developed by the Center for Applied Linguistics with funding from Grant No. P017A10030 from the International Research and Studies Program of the U.S. Department of Education. The same office funded CAL to develop *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto*, the components of which are also available from the ERIC Document Reproduction Service. This *Reader* assumes that the student has mastered the material in *Beginning* and *Intermediate Pashto*.

Table of Contents

Introduction	<i>ii</i>
To the Student	<i>iv</i>
Unit 1: Essays	
Selection A: [begunā bandi]	1
Selection B: [de parde khabāre]	2
Selection C: [de khānadan khwālāy]	3
Selection D: [pāka pāṇa]	4
Selection E: [de zyārat dīwa]	5
Selection F: [de paxtun de tārikh nandāra]	5
Selection G: [de ghuṭāy zāndagi]	6
Selection H: [malāla]	8
Unit 2: Articles	
Selection A: [ahmaq tsok day?]	10
Selection B: [paxtani mili atāṇ]	12
Selection C: [de jadi shpagama: de afghānistān de māsir tārikh tora wradz] ...	13
Selection D: [ṭoka nāda wāqiyat day]	15
Selection E: News Briefs	16
Unit 3: Stories	
Selection A: [yawa rixtyānāy qisa]	17
Selection B: [qādār khān khaṭṭar]	19
Selection C: [adam durkhānāy]	21
Selection D: [qabār]	23
Unit 4: Poetry	
Selection A: Ulfat	26
Selection B: Ghari	28
Selection C: Benawa	29
Selection D: Shinwaray	30
Selection E: Abdul Bari Jihani	31
Selection F: Mahmadjji	32
Unit 5: Public Pashto	
Selection A: Street Signs in Kabul	34
Selection B: Wall Writing in Peshawar	34
Selection C: Baba Rahman's Tomb	34
Selection D: Khoshal Khan Khattak's Tomb	35
Selection E: Advertisements	36

Unit 6: Letters and Memoranda

Selection A	37
Selection B	37
Selection C	38
Selection D.....	38
Selection E.....	38
Selection F.....	39
Selection G.....	39
Selection H.....	40
Selection I.....	41
Selection J.....	41
Selection K.....	42
Selection L.....	42

Unit 7: Fractured Pashto

Selection A: News Briefs	43
Selection B: [ḍoḍəy səlgun ta wəkhata].....	44
Selection C: [zarina wṛānga]	45
Selection D: [de kābəl rezhim de naskoredo pə hālat ke day].....	47
Selection E: [mili azādi baxunki ghərdzanguna]	49

To the Reader

The selections presented in this component of the *Pashto Reader* are broad phonetic transcriptions of the passages given in the *Reader*.

The transcriptions represent the pronunciation of Dr. Habibullah Tegey, the Pashtun author of the materials. Dr. Tegey's native dialect is the Eastern dialect spoken around Kabul, but when he is reading he freely varies between the pronunciation of his own dialect and "spelling pronunciations". For example, Dr. Tegey's usual pronunciation of the third person masculine singular equivalent of 'is' is [da] ; when reading, however, he pronounces the verb either [day] (reflecting the spelling دى) or [da] , often in successive readings of the same sentence.

Dr. Tegey also varies his pronunciation of words borrowed from Arabic: if he is speaking formally, or reading a formal piece, the Arabic segments [ʔ] (ع) and [ħ] (ح) are pronounced. If he is speaking or reading informally, these segments are dropped. [h] (ه) is also frequently dropped in informal speech, as it is in English.

The symbols used in these transcriptions are as follows:

Vowels

[a]: low central unrounded vowel	[o]: mid back rounded vowel
[ā]: low back unrounded vowel	[u]: high back tense rounded vowel
[e]: mid front unrounded vowel	[ū]: high back lax rounded vowel
[ɪ]: high front lax unrounded vowel	[ə]: mid central lax unrounded vowel
[i]: high front tense unrounded vowel	

Consonants

[b]: voiced bilabial stop	[ŋ]: voiced retroflex nasal
[ch]: voiceless aspirated palatal affricate	[p]: voiceless aspirated bilabial stop
[d]: voiced dental stop	[q]: voiced aspirated uvular stop
[ɖ]: voiced retroflex stop	[r]: voiced dental flap or trill
[dz]: voiced dental affricate	[ɽ]: voiced retroflex flap or trill
[f]: voiceless labio-dental fricative	[s]: voiceless alveolar fricative
[g]: voiced velar stop	[sh]: voiceless palatal fricative
[gh]: voiced velar fricative	[t]: voiceless aspirated dental stop
[h]: voiced glottal fricative	[t̪]: voiceless aspirated retroflex stop
[ħ]: voiceless pharyngeal fricative	[ts]: voiceless aspirated dental affricate
[j]: voiced palatal affricate	[w]: voiced bilabial semi-vowel
[k]: voiceless aspirated velar stop	[x]: voiceless palatal fricative
[kh]: voiceless velar fricative	[y]: voiced palatal semi-vowel
[l]: voiced dental lateral	[z]: voiced alveolar fricative
[m]: voiced bilabial nasal	[ʔ]: voiced pharyngeal fricative
[n]: voiced dental nasal	[ʔ̥]: glottal stop

The symbols above were chosen to be accessible to students, hence the use of the double symbols [ch], [dz], [gh], [kh], [sh], and [ts] to represent single segments. Very, very rarely, a sequence of segments is identical to one of the double symbols listed above, e.g. the segment [g] followed by the segment [h]. In these cases, a dash is inserted between the two symbols, e.g. [g-h].

Sentence stress is not reflected in these transcriptions, except in Unit 4, Poetry. Stresses within words are given in the transcriptions in the *Pashto English Glossary*.

In Unit 7, Fractured Pashto, transcriptions of both the 'fractured' passages and their normal Pashto rewritings are given. The Pashto of the 'fractured' passages is frequently not grammatical, as is explained in the introduction to the unit in the *Pashto Reader*.

Unit 1: Essays

Selection A

[begunā bandi]

-[ulfat]

[pregdāy!]

[dā begunā bandi pregdāy!]

[mā weregāy, di dā pā azādāwālo ke hets khawf aw khatar nāsta.]

[fasād aw sharārat lā dā na nā paydā kegi.]

[di dā bandi kawāi loya gunā da.]

[dā hāgha yusuf day tse dā begunāhāy pā sabab pā zāndān ke lwedālay day. ka day lā zāndāna rā wozi stāse ayānda sanjawālay si aw stāse de bāle wradze gham khwaṛālay si.]

[pregdāy! da begunā bandi pregdāy!]

[ka day khilās sē stāse intizām ba pā ḡer xā shān wākri.]

[stāse wāgi ba māṛa kṛi, stāse barbānd ba pāt kāndi.]

[tāse dāgha xkwālay mawjud pā toro tsāgāno ke mā ghurdzawāy.]

[pā zāndānuno ke ye mā achawe.]

[pā lewāno aw pṛangāno ye mā khwṛāy.]

[pregdāy! dā begunā bandi pregdāy!]

[day ba stāse dā gaḡwāḡo aw preshāno khobuno sayi tābiruna wākri.]

[ḡere skhāre, mobhame aw mujmale ghūṭe ba pṛānezi.]

[day dā rātlunki hāi peshbini kawāi si.]

[de tabiyat pā ramzuno aw asrāro pohegi.]

[dā jawi aw falaki awzawo iqtiza?āt wār malum di.]

[pregdāy! da begunā bandi pregdāy!]

[di dā pā azādāy bānde elem aw poha zyātegi]

[watan raṅā kegi, ṛānda binā kegi.]

[day lā khpālo jafa kāro wruṅo sara hām xā suluk kawī.]

[day ḡer pechumi awārawālay si.]

[ḡere kage lāre samawālay si aw ḡer mushkelat hāi kawālay si.]

[mā khob lidālay tse dā bandi khilāsegi aw dā saltanat pā korsāy keni.]

[xā fikir wākṛāy!]

[dā bandi tsok day?]

[pas lā ḡer fikra wāyām:

[fikir day fikir.]

[yawa wradz de paxto māruf likwāl aw shāir gwəl pāchā ulfat lə tso tano noro likwālāno aw shāirāno sara rawān wə. yaw dzāy də lāre khwā ta dwo khro lə yaw bəl sara ormeguna aw puzuno məxəl. de ulfat məlgəro yaw bəl ta sara wəkətəl aw wewayəl: pə khro ke hām ulfat shta. ulfat samdaste dzawāb warkṛə aw wər ta wewayəl: wo! ləka pə tāsə ke che zə yəm.]

[-təgay]

Selection B

[de parde khabəre]

[-ulfat]

[tər tso che də xədzə məkhuna pəṭ wi khabəre ba hām pə parda ke wi dzəka che pə paxtano ke khabəra hām muʔanasa da.]

[yawādze khabəra lā tsə che zhəba, waynā, mānā, khitāba, maqāla hām də tānis ʔalāme lari.]

[hagha waynā tse ibtikar ke pə ke wi də adab parde ta lā ḡer zarurat lari.]

[tāsə zmā khabəro ta ləg ghunde bārik səy!]

[də adab aw siyasat khabəra ḡera bārika da.]

[zə pə ḡera narəy aw bārika lār laṛəm, khwdāy de wəkṛi che ḡer bārik bin khaləq pə dəgha lār rāsī aw pə dzir dzir wəgōri.]

[mā ukhān nə di bār kəṛi, zmā qāfāla də muchəyo da che də gwəluno lə pāṇo na pə hawā tsə rāwṛi aw asal joṛawi.]

[lə de qāfəle sara də sabā wagmo khwəshbuyi bār kəṛe da che tsok ye pə stərgo na wini magar asās dəməghuna ye ihsās kawəlay shi.]

[wo! zmā kār lə ihsās sara da, zmā kharidār bāyad ḡer hasās wi. yā ḡer hasās shi.]

Selection C

[de khānadan khwālāy]

[-benawa]

[de zhwandun pə loy ɖagar ke har chā har chā zyār yust tse dzān ta de xə zhwand lār paydā kṛi.]

[duy lwəre zawəre wəlaɖawəle, hare khwā ta ye mənɖə wəwahəle aw har tsə har tsə ta ye lāsuna wāchawəl, kho tər ɖer talāsh wrusta ɖolo ta dā sābətə shwa tse tər har tsə de məkha bāyad de elem lamən ɖinga kṛi. aw de elem pə lārɣwəna khpəl matlab ta dzānuna wərasawi. no ɖol de elem pə zda kṛa pəse wəlāɖəl, hetsok de zhwandun pə loy ɖagər ke be tālasha pāte nəshwəl. yawāze də haghə loy ɖagər pə yawa goɖ ke yaw maghrur be elma zalmay wəlaɖ wə tse də elem khwā ta ye harakat wə nəkrə aw de elem de zda kawunko pə ɖala pəse rahi nəshwə. de maghrur aw nāpoh zalmi de dzān sara hets elmi sarmāya nə dər lodəla. yawāze di də pə sar də "khānadān" yawa zaɖa khwalāy wa tse di də ɖol ghorur pə hamde khwalāy wə.]

[də ta di de khwālāy syoray də homā syoray xkāredə aw də zwandun ɖole kāmyābəy ye tər de khwalāy lānde gaṇəle. ɖol bashari ihtirāmāt aw insāni tāzimāt ye hamde khwalāy ta war baləl. istirāhatuna, sorwatuna aw khwandawər khorākuna ye yawāze de hamde khwalāy de khāwənd haq gāṇə. də ta haghə tsok nāpoh xkāredə tse dā khwalāy ba ye pər sar nə wa. dā nāpoh zalmay hamdāse maghrur wəlāɖ wə tso tse də eləm de zda kṛe wakht wərbānde [ter] shwə. kho də ye hets parwā wənəkrə. elem ta ye pə spəka stərga wəkətəl. khwalāy ye kaga kṛa we wayəl: " haghə tsə che di de khwalāy tər syuri lānde kedāy shi di duniyā hets elem ye nəshi kawālāy."]

[də kār wakht rāghay. dā nāpoha zalmay haghase maghrur aw be parwā pə de fikir ke wə tse di de khwalāy de khāwənd de pāra bāyad nor khāləq kār wəkṛi. shəlam qārən rāghay. lə de nā poh zalmi tsəkha ye də tahsil diploma wəghuxtəla. zalmi pə ɖer ghurur aw fakhər de khānadān də khwalāy tawsifnāma wər wṛānde kṛa aw de haghe imtiyāzāt ye wəghuxtəl.]

[kho shəlam qārən wər sara ashnā nə wə, haghə tawsifnāma ye wə nə lwistəlay shwa. no zalmi tsəkha ye de kār mahsulo wəghuxt. be elma zalmi byā khwalāy war pesh kṛa aw wewayəl:]

["dā də kārfarmā khwalāy da. de kārigər khwalāy nə da?"]

[shəlam qarən de be elma aw be ʔamala zalmi ta pə ghazab shə aw de asabi xowunki pə tser ye tsapeɖa joɖa krā aw dā zalmay ye pə dāse zarba lə dzāna ləre wəghurdzāwə tse də "khānadān khwalāy" ye lə sara wəlwedəla aw wərta ye wəwayəl:]

[ey nā poha aw bekāra zalmaya: dā khwaləy ɟera zaɾa səwey aw lə moda lwedəle da. nor pə de khwaləy dzān mə ghwəlawə aw mə dunya dər pore khandawa. wəlār sha eləm dza kɾa. kār wəkɾa.]

Selection D

[pāka pāna]

[-māster abdalkarim]

[pāne ba tso tso qesma di, de wəne pāne, də gwəl pāne, də qurān pāne, də zwənd də kitāb pāne aw də tamāko pāne. sara di de tsə hera pāna pə khpəl dzāy ɟera drana da kho pə ʈolo ke de qurān pāne ɟera pāka aw mubāraka da, magar zyāt kār nən sabā də tamāko lə pāne nə akhistay si....]

[yawāze kor; kutsə, hujra, dera, pula, patay nə day che gaṇe də tamāko də pāne perayān pre nāst di.]

[ka de segreṭ pə jāma ke skul, kālij, dukān, daftər aw xkwəlo māno ta wəraseda no hagma da də nəswāro pə dablī ke də jumāt mīhrāb ke nāsta da aw an də mulā sāhib na sarsāya akhli. wale ɟera moda kegi che də chin māchin xāpero zmung de watən ta yawa nəwe pāna rāwəredə aw da watan di de pāne dumra khwax su che khpəl ʈol qām qabela ye wər pəse pə gaḍa rawəstəle aw numi pāna ye shāta kɾa. dā pāna de ranga tura aw də khuy na tərkhā da, kho byā hām də khalqo tan wırjud day aw har saɾay wər ta dumra matāza da che be di de də ijāze na də kora bahar ta nəshi watay. bas de har chā de kor merman da. de ta də chāyo pāna wayəle si. pəkhwā ba khalqo sahar sabā pə jumāt ke de qorān pə pāne stərge ghəra wəlay, wəlay wos kho che ye də chāyo pāna kwəl kəre nə way də qurān pāne ta katəlay qadre nəshi.]

[ka chāy də khuy na tərkhā da, no khwāge ye hām shta. ka deṭti ta de wɾande kɾa no muqadima ba wəgəte. ka pə wakil de wəwahəla no rixtyā ba dərīa drogh kɾi aw drogh ba dərīa rixtyā kɾi. che də tāne tahsil də wākdāro de chāyo gham kawə no byā spin bāz gərdza. khayr day ka be lesana ʈopak sāte aw ka ghla ghalati aw jwārəy kawə. ka dawa gəte qazi sāhib bānde ye nosh kɾa. ka məri bakhshə no mula sāhib ta ye haba kɾa.]

[ɟāktər: tā ta tsə taklif day?]

[mariz: jināb! pə mā de zɾə dawra rādzi.]

[ɟāktər: merabānī wəkɾa, bəl ɟāktər ta lār sha.]

[mariz: wāle?]

[ɟāktər: dzəka che zmā de fis wāwre no pə tā ba de zɾə dawra rā shi.]

Selection E

[de zyārat ɖiwa]

[–shinwāri]

[de jume shpa wa. nā puyegam tse tso sawdā wākhistam kho lə kora wəwatəm. cherta ləre me tsə raṇa tər nazara rāghla aw de yawa lewani pə shān pə məndo məndo wəraghləm.]

[loya hadira wa; zāra qabrana wə; aw də lawho na prata nor tsə pə stərgo nā lidəl kedə.]

[halta de kum zāra qabər sar ta ɖewa lagəl shəwe wa. dā ɖiwa ba xāyi kum dāse gharib aw yā kwənde lagawəle wa che khpəl kor ba ye tyarə wə. kho hadira ye raṇā kəre wə aw pə de zare?a ba ye de məro na de zhwənd mərəduna ghuxtəl.]

[dā kār ka che hām gunā wa che be dzāya tāwān wə: kho hagma ta khpəle aqide sawab aw xə kār xodəlay wə.]

[mā de ziyārat ɖiwa wəlidə, no de nāpoh aw nā rasidəli qawm likwāl aw pohān rā pə zra swəl. de poho qawmo pohān dāse mesāl lari ləka de koruno ɖiwe, tse ɖolo ta ye raṇa rasegi aw raṇa ye be dzāya nā wi.]

[pə nāpoho qawmuno ke pohān de ziyārato de diwo pə shān swadzi. raṇa warkawi aw pə soz aw gudaz mri. magar qawm de məro pə shān wər na faiz nā shi akhistəlay. hagma qawm che poha nəlari de pohāno qadir hām wər sara nā wi. kəla ye liwani aw mālekhulyāyi buli aw kəla ye lə dzāna shaṛi. mung che nā pohedo dzine pohān mo lə dzāna shaṛəli aw kum wakht che po shu byā mo də hagho haduki berta rawri.]

Selection F

[de paxtun de tārikh nəndāra]

[–rishtin]

[dre nim zərə kāla pəkhwā zə de widā pə sandəro ke stāyəlay swəm, hagma maṛanay wəm tse pə wir aw sandəro ke ba yādedəm. khpəl ɖabār aw ɖol qām qabil pə mā xāysta aw zmā pə nāmə sarliwaṛi wə. zə de sharifāno, pākāno aw asilāno pə nāsəl ke che 'aryan' ye buli. de laso khiluno aw qabelo sar aw stərgə wəm; zmā lə khwāgə num yane 'pəxt' tsəkha də widā sandəre khwage aw khwandawəre we. de 'paktā' aw 'torwāyānā' dzalmi pāchā tājuna zmā pə sar prātə aw ɖer xkwəli aw xāysta xkāredəl. zə de 'bākhtar' aw 'balkh' pə zarina aw wrexmina zāngo ke kaluna kaluna zangedələm. de spin ghar, hindukush, pāmīr narəm pāstə, plāzuna zmā də pāra xkwəli aw jaṛāw səwi wə. də amu aw abāsind tər mandz də bakhdyā, pārtiyā, paxtyā, arākuzyā aw gandahārā pə dzməko ɖol shnə bakhməli farshuna

zmā də pāra hawār ghwaṛedəli wə; aw zə ba shāmudām də hosəyo aw kablo pə tser də paxtankhā də pəsarli pə gwəluno rghəxtəm rā rghəxtəm. haghā wakht zmā də fathe aw sobe jande də hindukush pə lwaṛo tsuko rapede, aryāyi suruduna ghagedəl. də xāyist aw jamāl maleke yane də paxtakhā (paktyā) juna aw pephle nətsede aw mā wər ta pə maza khpəl khog rabāb wahə.]

[ka tāzi zəba hargora xa da
chā ye palāw de jamāl wa nəkhist

farsi hām ḡera pə khwand khwaga da
paxto lā hase bekra prata da.]

-khoshal khān khatək

Selection G

[de ghuṭəy zəndagi]

[--khadem]

[ḡere shpe wradze tere shwe; mawsumuna wawuxtə rā wawuxtə. de samandar de ghāre bāduno wredze de dzān sara rāwṛe. wredzo de dəgha dzāy pə hālat wəzharəl aw wuxke ye toye kṛe.]

[dā wuxke khwaṛuna swə, byā sinduna swə, aw byā wyāle swe! aw wrusta di gwəl pə shākh ke wəchalede.]

[khwdāy zda tsumra elal aw asbāb sara yaw dzāy shwə aw tsumra sharāyit wujud ta rāghlā tse pə dəgho ṭolo bānde də ghoṭəy zindagi morataba shwa. de sahar naray shamāl pə de ghuṭəy wro, wro de shafaqat lās terawəlo. de shpe pərkhe warbānde khpəla dur āfshāni kawəla tse tso de shamāl pə ḡera delāsāyena ghuṭəy khpəl shin dāwaṇ lə məkha ləre kṛe.]

[de chamən tarāwat, di mərghāno naghmo, də asmān de shne fazā lā intihāyat, de lmar zarino palwasho, de spogməy marghobyat, de storo marmuzo ishāro aw de kāynāto nezām ta ye wəkātə aw pə nimə khwle ye wəkhandəl.]

[che tso byā de khwlə khandā ta joṛawəla nmar də māspəxin dzāy ta rāghəlay wə. ghūṭəy di də khwā ta məkh wāṛāwə aw sar ye ṭit kṛə.]

[kum wakht che də nmar prewātə lə palawa de nmar de telāyi palwasho sara de nasim pə lagedo də ghoṭəy nāzəke pāṇe rapede, no day pə dāse awāz che ila de shāir de zṛə ghwaguno awreday shwə, wayəl:]

[pāki tā lara da. ey khāləqā, ey de kāynāto sāne?ā. stā ?ālam tsumra xāysta day, tsumra golalay day aw tsumra wasi?? magar ey khāwənda! zmā də zəndagi wār hamdā wə 'pas lə ləg sukuta' bādāra! pāki da tā lara. zə rāzi yəm tse stā de be intihā mək yawa ḍera, juz?i barkha pə mā xāysta shwa?]

[stā də makhlūqāto də stərgo tarāwat wəgərdzedəm. bəlbəlān rā bānde wəchaghedəl, baw rāgān rā bānde wālūtəl, də sabā waghme zmā hoshbu?i yuwṛa aw khapa zṛuna ye pe khoshāla kṛəl... ḍera sanā da ṭalara tse zə gwəl yəm aw aghzay nə yəm. nmar də ghorub pə hāl ke wə, gwəl khpəl zṛə pə khpəlo mṛāwo pāno ke rā wənghəxt aw də khpəl hayāt pə wrustəyo lamho ke ye yawāre byā dā wəwayəl: "ḍera sanā da tālara ey khāwənda! tse zə gwəl paydā shwəm aw aghzay nə shwəm" aw wərazhedə.]

kəla che khādəm pə paxto ṭoləna ke kār kāwə, yawa wradz de yawə saṛay jənāze ta wəlar. kum saṛay tse mṛə shəwi wə, hagma de mārif de wizārat yaw paxtun māmur wə. kho pəde mashhur wə tse lə paxto aw paxtano sara rixtini mina nə lari.]

[kəla che khādem lə jənāze na berta rāghay no rā ta ye wəwayəl: saṛay de dzino kalimo pə maḡnā pə kaluno kaluno nə puyegi. kho kəla dāse moqe rāsī tse saṛay pə ḍera asāna pre poh si. masalan mā ṭol ḡomər de "mutasib" aw "be taḡsub" kalime awrede, kho pə maḡnā ye nə pohedəm. nən khwdāy hase pre poh kṛəm.]

[mā wərtə wəwayəl: tsənga?]

[da rā ta wəwayəl: de ... pə qabər de edebiyāto de pohandzi rais wəwayəl: "khwdāy de wəbaxi be taḡsuba saṛay wə." di da lə de khabəre sara zə poh shwəm che "be taḡsub" yane "dawəs".]

[-təgay]

Selection H

[malāla]

[-samandar dā badrasho]

[tse kam zyāt de atyā kālo khabāra da. kāl dolas sōwa wānāwi hajri wā. dā barāt dā myāshte wolasēma wradz wa. dā parangi pawdz dā maywand pā mera ke proṭ wā. pā har sāz aw sāmān pura [wə], pā khorāk tskāk moṭ [wə]. tak sur woray wā. dā āsmān na wor woredā. dzmāka teghna wa. māl̄k sur tanur wā. kāṇi dā garmāy lā tāwa chāwdāl. peryāno tanaruna achawāli wā. awa sra lamba wa. wobā nā we aw ka cherta kuhi yā chinā wā no pā hagho dā duxman qabza wa. dā musulmānāno ghāzyāno sara wobā khlāse sōwe we. lā tēnde dā har chā zhābe wātāle we. marāy wāche, shunde, spine tēxtidāle we. sara di de mlātarāli wālaṭ wā aw dā ye ghuxtāl tsā de din duxman, dā āzadāy duxman, dā khpāl māl̄k na wābāsi. wṛāk ye kṛi, kho di duxmān zor ḡer wā aw khakh nāst wā aw jangedo. akhār tse pā ghāzyāno tēnde ḡer zor wākṛā. no dāse wāyi che dzino dzino pā shā wākatāl. zṛuna ye prewatāl. wār ye khatā sē, Imām husen r. z. musulmānāno ta yaw sabaq prixay day. che ka chere hām de haq aw bātīl tār mandz jang wi, dā bātīl ḡer zor wi, de haq mālgāri pā saruno hām kam wi aw pā waslā hām [kam wi], aw lwāge tēnde pre hām rāshi, kho byā hām bāyda day che dā zalil zhwānd dzāne dā izat mērg wākhli. kho kāla kāla musulmānān da sabaq her kṛi, no dzāka pre wār khatāyi ghalaba wākṛi. amdagha waja da che pā maywand ke hām musulmānāno texta wākṛa aw pā shā rawān shwāl. wrusto dā duy xādze we. pā hagho ke yawe jenāy sar as kā, aw dā dzān sara ye wāwe che dā kho kār kharab shu[.] dā jenāy malāla wā. malāla dā mili ghorur aw klake paxto daka pā talwār dā xādzo dā mēndz na dā ghāzyāno pā lor wār rawāna shwa. che nizde waraghla, lāka dā zrawāra, nāra sher babra wādaredāla aw, lāka yawa jarnayla, ye dā zṛā dā ikhlāsa nara kṛa tse:]

[ay paxtanā meṛano!]

[dā har jangyali paxtun ghwag ta dā chāgha wāraseda aw pā jang ke ye dā malāle wār ta wākatāl. malāle dā zṛā dā jōsha dā lēndāy wāwe tse:]

[ya ka zār:]

[ka pā maywand ke shahid nāshwe khwdāy go lālaya be nangāy ta de sāti-na]

[dā malāle dā lēndē yaw yaw toray dā har ghāzi pā zṛā lāka dāghāshi wār xakh sē, aw de che dā ṭapa khatām kṛa, no samdaste ye dā allahu tālā nāmā wākhista - "allahuakbar" - aw lāka dā wāge zmarāy ye de duxmān pā lor wār mēndā kṛa. aw pā mēndā ke ye dā bāla lēndāy shuro kṛa:]

[ya qurban: ...]

[khāl ba de yār pā wino kegdam che shinki bāgh ke gwāl gwālāb wāsharmawām-a]

[dā māto musulmānāno ghāzyāno dā ghayrat jazba pə josh shwa. māt zṛuna ye joṛ shwəl ləka tse mṛə rāzhwāndi shi. dā har ghāzi pə rag rag ke paxtani wine mənḡa wəkṛa. wextə ye wədaredəl. malāla byā dā duy tər mandz watəle aw pə duxman waraghəle wa. har yawə wər pəse wər mənḡa kṛa aw dā kufāro pə lakh kəro wəraghləl. duxman tsə muqabala kho wəkṛa, kho musulmānān che yaw wār pə klaka dā allah tālā num wākhli, no ghruna wər ta hām nā šingegi. akhər duxman māt shə. aghuy ba pə shā təxtedəl aw meṛano ghāzyāno ba wahəl. ḡer ye mṛə kṛəl aw ḡer watəxtedəl. topəy aw gwəlay tre pə dzāy dzāy pāte shwe. maywand fatha shə. dā chā fathe kṛu?]

[dā paxtane malāle:]

[na zərha dzalmi war ghəli tər kamāl-a na yawa nərə malāla maywandwāla.]

[de yawə ṛāndə de yawe xədze sara nikāh wəshwə. pə ṛumbəy shpa xədza ṛāndə ta wəwayəl: afsus che tā zmā xāyist aw spin rang lidəlay shway no tā ba pə khpəl qismat nāz kawəlay.]

[ṛāndə wəwayəl: kam bakhta. ka chere tə wāqi xāysta aw spina way no stərgawəro mā ta wale prexodəle.]

Unit 2: Articles

[rishtin ba ډېرا زياتې ليکنې کولې او مټاډيد کيتابونه يې خپاره سوي وې. يوازي وړاندې يې ما ته د خپلې دېغا ماهرات په اړه وې: "بېگه شپا مې غځولې چې دېزيري جاريده ته يوازي لاندي ماښامه وليکم. خو دې ليکلو په وخت کې رڼا وځي او په پاڼه کې کيتاب ترې جوړ سې."]

[—تېگي]

Selection A

[ahmaq tsok day?]

[—ulfat]

[hagha che de dunya pe sud aw zyān ne pohegi aw de gaṭe pe dzāy tāwān kawi, khalq wer ta ahmaq, be ?aqal aw sāda wāyi....]

[de ahmaq aw sāda yaw mesāl mulā nasruddin day che pe zarāfat aw maskharatob ham shohrat lari.]

[di dēgha marhum de hamāqat dalil de khalqo pe nezd dā dau tse de ba pe yawa rupay tsalor dāne hagay wākhistale; hagha ba ye we khutawale; pe rang ba ye sre aw shne kṛe. byā ba ye de rupay pindza dāne khartsawale, yāne de gaṭe pe dzāy ba ye tāwān kāwa aw khpal māi ba ye arzāna khartsāwa....]

[mung pe khwla wāyu tse aqal bel shay day aw de dunyā māi bel shay day. tsok ba aqal lari, māi ba ne lari, dzino noro sara ba māi wi aw aqal ba ne wi, magar pe ?amali dawal de har chā aqal aw be aqli de dunyā de gaṭe aw zyān le mākhe mālumawu; aw pe haqiqat ke gaṭe ta aqal wāyu aw tāwān be aqli yā hamāqat bolu.]

[zmung pe khyāl aw tasawar ke dā nāsi rātlay, che mulā nasruddin ba dā kār di de de pāra kāwa tse narkh arzāna kṛi aw khpal ihsān pe dēghase t iṭrat ke pat ki, che kharidār ye pe sakhawat hets poh nāsi aw karāmat hamāqat wəgaṇal shi.]

[ka zmung gumān nek aw xə wāy mula nasruddin ba mo de khayr aw fayz khāwand gāṇə, aw de hagha pe aqal pore ba mo ne khandal.]

[hagha bel kāi zmung pe hewād ke qahti aw grāni wa. yawə loy sawdāgər le hirāt na ډېرا ghala qandahar ta rāwṛa aw pe khalqo ye de bāzār le narkha arzāna khartsa kṛa, yāne gaṭa ye wa nekṛa. tāwān ye wəkṛa. dā kār hechā de hagha pe be aqlay haml nekṛa aw pe akhbāruno ke ye ډېرا stāyana wəshwə.]

[hagha ta chā mula nasrudin we na wele, balka de khayr aw barakat khāwand ye wəbālə. yaw wakht zə yawə shtamən saṛi kara melma shwəm. de hagha pe kālə ke har tsə pākha

shwə. magar sokrək ye nə dərloḍ. də kālə khāwənd tso ghalmine ḍoḍəy khpəlo hamsāyagāno ta wəlegəle aw hamaghumra sokrəkān ye rāwṛə. mā ta dā māluma shwa che duy hara wradz dagha rāz tijārat kawi aw pə khpəl kālə ke jwāray na pakhawi...]

[ka dagha rāz kār yaw khwār aw gharib wəkṛi hamāqat day.]

[magar də baḍāyāno de pāra sīfat day...]

[ka khwārān aw gharibān lə isrāf aw tabzir na kār wākhli ḍera loya nāpohi aw nādāni da. magar baḍāyān pə isrāf aw tabzir də jud aw karam khāwəndān gaḇəl kegi.]

[dagha aqəl che də khwār aw gharib rahbari kawi də baḍāyāno de pāra nə day pə kār.]

[wo! aqəl hagma amsā da che gwəḍ aw zāyif insān wər ta aṛ day. hagma che de quwat aw qudat khāwənd day. dagha də zāyifāno wasla wərta nə xāyi. də aqəl aynake də kamzori nazar bināyi zyātawi aw də tez nazar khāwəndān ye kəla kəla də ḍawəl aw feyshan də pāra pə stərgo kawi.]

[ka tsok aqəl aw wuxyari laṭawi də khwār aw gharib pə kor ke de wəlaṭawi. zorawər aw baḍāyān lə dəgha shi na be nyāza di...]

[də zorawəro pə məkhe ke aqəl gwəng wi aw ḍer muzakhrif mālumegi. har tsə che be zarurata wi aw ihtiyāj wər ta nəwi bad xkāri aw qemat ye ləg wi. ka chere pə insān ke ḍera nimgəṛtyā aw kamzori na wāy aw aqəl ta ye ihtiyāj nə dərloḍay aqəl aw pohe ba doghumra qadar nə darloḍə...]

[yaw baḍay ka pə zərḥāwo rupəy yawa shpa pə qemār ke bāyli ahmaq nə day. hagma che də wradze də shəlo yā dershe rupo pə sigrito wor lagawi, yā də sinemā aw tayātur pə tasha nəndāra payse war kawi, tsok wər ta ahmaq nə wāyi. magar ka yaw mazdur yawa wradz kār wə nəkṛi aw wuzgār wəgərdzi, ahmaq day dzəka che begā ta pə kor ke tsə nə lari aw wəgay pāte kegi...]

[kəla che yaw baḍay yawa xkwəle nafisa tāblo pə ḍero rupo akhli, yā dzine antik aw zāṛə shayān də tash namud də pāra pə ḍer lwaṛ qemat rā nisi, hagma bəl che yaw zoṛ qalami kitāb che zawq aw sinḥāt pə ke kharts shəway [wi] pə grāna baya akhli aw də hamāghə kitāb chāpi noskhe ḍere arzāna lās ta rādzi. tə wəwāya che dəghə rāz tāwānuna də tsə də pāra di?]

[ka gharaz mānawi istifāda wi, hamāgha māna pə chāpi kitāb ke hām shta. māluma shwa che māl tāwānawəl də nāmə aw shohrat də pāra, də shawq aw zawq də pāra, də hawā aw hawas də pāra, hamāqat nə day. sənḥāt day aw stāyona ye kegi, magar pə de shart che saṛay khwār aw fakir nə wi, baḍay wi aw ḍere payse wəlari.]

[wos kho ba poheḍəli yāst che ahmaq tsok day aw mung chā ta ahmaq wāyu?]

Selection B

[-ali mahmad mangal]

[d̥əma ɖol de bəzha sha
hakim mo xə gāɖegi

dā ɖol de wale ghəlay kəy
nyāzmin surat ye stəri kəy]

[tse ɖol wahi dzwānān ʈolegi yā ba laxkar wi yā ghadəy de zhənyo dzina]

[paxtani mili ataŋ]

[pə mangalo ke ataŋ (gaɖedā) pə tso ɖawlo day?]

[paxtani mili ataŋ ɖer dzandan dod aw mili ʔanaʔana da che de grān hewād pə zyāto barkho pə tera də paxtano pə ʈolo simo ke dā mili ʔanaʔna pə zyāta mina sara tər sara kegi. afghānān dā mili dod de jang, akhtər, wādə, khpəlwākəy pə wradzo, jashən aw pəsarli pə lumrəy wradz ke pə khāso marāsəmo aw ɖoluno sara pə khwaxəy tər sara kawi...]

[pə haqiqat ke ataŋ yawa dzəndəna mili loba da... pə grān hewād ke mili ataŋ yawāze narina nə kawi, bālke de paxtano pəghle, jənəkəy aw xədze ye həm də xədəyo aw yeduno (akhtaruno) pə wradzo ke pə ɖera mina aw khoshāləy sara kawi. di de lə pāra dəgha tso pāmuna (baytuna) wəgorəy che pə mawzo bānde raŋa achawi:

[khət me gwəlbədan gwəndze ye wṛāy nə səm
zə che gaɖa nə səm də salim xəzda rāwṛay nə səm
yəmo (zmā) sherin jānāna!
laylo (layla) gaɖegi ghurdzawi srə dūsmāluna
khət me dzandziri day, zə ye wṛāy nə səm
yəmo (zmā) adake more ataŋ kṛāy nə səm

[pə wādə ke ataŋ tsənga payl kegi?]

[mung dəlta de wādə ... pə wakht ke de ataŋ pə shurogh kedo bānde ghagegu che tsənga pə kəlo aw bāndo ke de ataŋ dod pə de xādi ke də wulūs tər mandz tər sara kegi. pə mangalo ke də chārshambe pə wradz de halək plār yā trə aw wruŋa khpəlo kaliwālo ta khabar warkawi che sabā də ziyārat wradz da. mung də khpəl zoy aw wror de pāra de wādə pə nyat wrā joṛawu, zmung pə xədəy ke kho ba tāse gaɖun kawəy kəla che kaliwāl khabar si də chārshambe pə wradz khpəle tore tsəne pə weyo (hagəyo) mindzi, de ghwā pə zəro ghwaṛeyo ye ghwaṛawi, de panshambe (zyārat) pə wradz de tanki bridzar pə wakht ke khpəl mili lebās aw jāme aghundi, dzwānān de khətuno (kamisuno) de pāsa də lays aw charmino na joṛ shəway srə, shnə aw zarghunə waskatuna che lə bakhmal na joṛ shəwi aghundi. de waskatuna de pasa də pindzo gamto (səlökəṛtuso) banduna ghare ta achawi.]

[aw tər mlā ye ʈəri, khpəl pindza ɖazay, laysani aw ghwagawər ʈopək məṭuno ta achawi aw hər ɖawəl tore, naswāri spine aw khəre lungəy pə sar kawi, de ʈakande yāstāgh

bridzar pə wakht ke ɖol wahunkay de kəli tər shā yā mandz ke dərmand aw maydān ta dzān rasawī aw pə ɖer ʃās aw khrāp sara də chughe (chighe) ɖol wahi, dzwānān yā de halək de kəli wrutsi dzwānān che de dol ghwag wāwri lə khpəlo koruno na rawəzi aw de ataŋ maydan ta che dol wahunkay pə ke wəlār ɖay dzānuna wər rasawī, dzwānān che de ataŋ maydān ta dākheḷ si de chughe (chighe) de ɖol lə ghag sara por ta ghurdzi aw ʃopuna wahi, no yaw nim tan de topəko ɖiɖe (ɖazuna, bārūna, wārūna) kawī, de tsə shebo lə pāra ɖol wahunkay de chughe (chighe) ɖol di de lə pāra wahi che dzwānān rā ghunɖ shi, kəla che dzwānān ʃol lə koruno na de ataŋ maydān ta rāwərasegi pə de wakht ke ɖol chi de ɖol ghag de chughe (chighe) lə hālat na de ataŋ de pāra aṛawī aw dzwānān de maydān pə mandz ke dwe ɖale kegi, yawa ɖala de maydān pə yawə sar ke pə katār sara daregi, aw bəla ɖala də maydān pə bəl sar ke pə yawa kila aw katār sara daregi, lāsuna sera warkawī, yaw wāre yaw katār pə lwaṛ awāz de ataŋ bayt wāyi byā ye bəl katār de ataŋ bayt pə lwaṛ awāz de duy de pām aw [a]taŋ de bayt de wər garzawəlo aw məkhi kawəlo lə pāra wāyi.

Selection C

[de jadi shpagəma: de afghānistān de māsır tārīkh tora wradz]

[–profaysar abdəl rasul amin]

[... de 1358 kāl de jadi pə spagəma niṭa zmung de milat de tārīkh pə pāno ke yawa na heredunke trāzhedi sabb shwəla, aw nən mung də hamāghe tore wradze də ghandəlo lə pāra, də khpəl meṛani musulmān aw mujāhid wələs de tārīkhi meṛāne də lmāndzəlo lə pāra rā ʃol shəwi yu. mung afghānāno təl de gāwanditob aw de yaw aw bəl pə koranəyo chāro ke də nə laswahəne pərbansəʃ lə gāwandəyo hewāduno sara aṛiki sātale we, aw pə de laṛ ke mo lə rusano sara hām war ta chalānd kəṛay wə, aw hetskəla mo de haghuy lə pāra kume sarhadī aw amniyati stunze nə we paydā kṛe.]

[kho rusāno di de ʃolo ayni wāqiyatuno pər khelāf de xə gāwanditob pə ghulawunko se ɖaruno zmung lə pāra yawāze stunze aw bad marghəy paydā kəri di.]

[de 1358 kāl de jadi pə shpagəma niṭa ye sro pawdzuno pə afghānistān yarghal wəkṛə, aw de yaw[ə] mustaqim tiri lə lāre ye khpəl yaw lās potsay rezhim də wākmanəy pərgadəy kenawə... lə dəghe khonarəy pexe sara sam zmung musulmān, meṛanay aw mujāhid mīlat də tārīkh yaw[ə] bəl imtihān ta chamtu sə. də jihād belā belo sangaruno ta ye wər wadāngəl aw lə khpəl din, khpəl hewād aw khpəl nāmus tsəkha də sātəne morchale ye joṛe kṛe. mung de ta majbur kṛay su, che her tsə pregdu aw ture rā wākhiu. dā dzəka che de din āw watan ghuxtəne mo məkhe ta wəlāre we...]

[wos che rusān yawāze pə fəziki ləhāz lə afghanistān tsəkha watəli di, pə haqiqat ke də haghuy mudākhalo aw tajāwuz nəwi dawluna aw lā pechəlay bəna paydā kəre da. haghuy wos hām pə afghānistān ke də khpəl lās potse rezhim mlātar kawī. də kābəl muzdur rezhim ta nə yawāze har aṛkhize mraste warkawī, [balka] wos hām pə ʔol wulus ke nākobe rawāni di, aw tər wosa pore lā shorawī, zmung də musulmāno aw watan dosto khalko də irāde aw ghuxtəne pə mokhālif luri wəlār day.]

[afghānān ba tər haghe pore khpəl spetsəli islāmi jihād ta idāma warkawī, tse pə afghanistān ke ye də khpəle khwaxe yaw islāmi hukumat nə wi joṛ kəray. dā də haghuy də jihād də payl aw dawām yaw asasi ʔəkay day. rusān pə naṛaywāla ʔoləna ke, də afghānistān pə wrānde dzān təsh də insāniyat aw akhlāqi gunā pə num nə shi tabre? a kawəlay. haghuy bayād tse wos də khpəlo gudagyāno hemayat pregdi. afghanān khpəle khwaxe ta pregdi, che pə khpəla khwaxa pə afghānistān ke yaw islāmi hukumat mandz ta rāwali. rusān də afghānistān də ʔoləne [de] tabāhəy asāsi masulin di, aw lāzəma da che haghuy afghānāno ta də ʔol jang aw ʔole tabāhəy bəshpəṛ tāwān warkri...]

[wos che afghānistān de bari pə wrusti paṛāw aw de bəshpəṛe āzādəy pə darshal ke day, mung hila kawu che də afghānistān ʔol qahramān jihādi tanzimuna ba pə khpəlo ke lā mutahid aw mutafiq shi. dəgha itihād ba zmung də bəshpəṛ wrustani bari zāmən wi.]

[lāzəma da che de dost aw musulmān hewād pākistān ... də hagho har aṛkhizo mrasto lə amala manəna wəkrū, tse di de hewād khalko aw hukumat zmung sara kəri di.]

[mung hila laru che pə rātlunki ke ba dəgha dwāra islāmi hewāduna də wrorwaləy də wosani subut də wāqʔiyat pə asās de yaw aw bəl də mlātar pə hays de wruno ghunde zhwend wəkrī. mung afghānān də dost dosti aw də duxman tarkhe tajrube nə herawu. mung lə noro dosto hewāduno tsəkha hām de zṛə lə kumi manəna tsargandawu, che də hijrat də stunzo pə barkha ke ye mraste kəri aw zmung də islāmi jihād sara ye mlātar kəray day aw kawī ye.]

[yaw ḍer ghaṭ saṛay de yawə wuchət bilḍing de nəhəm manzal nə lānde wəghurdzedo. kəla che pə hush ke shu, no pə haspatāl ke prot wə. de nars na ye tapus wəkə: zə pə khayriyat sara yəm ka na, masṭar?]

[nars dzawāb warkṛə: tə kho pə khayriyat sara ye. lekīn stā lānde che kum tsalor saṛi raghəli wu, haghā mṛə di.]

Selection D

[ṭoka nāda wāqiyat day]

[[likunkay m. n. sālārzay]

[wāyi kēla che dē shorawi itifād pākhwānay jamhur rais mikhāil gorbāchof de amrikā de jamhur rais bush pē balēna amrikā ta safar kəray wē, bush de gorbāchof ḍer tawsifuna wəkṛəl aw gorbāchof ye de naṛay wāle sole de tāmin, de sharq aw gharb tər mandz de āṛiko de xē wāli asli mehwar wəgāṇa. jamhur rais bush jamhur rais gorbāchof ta wəwayəl, dā che wos de sharq aw gharb tər mandz soṛ jang pāy ta rasedalay aw de dwo abar qudratuno de mākhwāmkh kedālo khatar hēm lē mandza tləlay day wos de spine māṇay wāk larunki tā ta ḍer de qadr pē stərga gori aw amrikāyān tā khpəl nizde aw samimi dost gaṇi. no zmā yawa hila stā tsəkha dā da che nən ba rasmi melmastyā tsəkha ter shu, zē ghwāṛəm che stā pē farimāish dər ta nən khwāṛə pākha kṛu. gorbāchof wər ta wəwayəl: ashnā zē kho hase hēm amrikā ta pē khedmat kawālo aw de sosyālizm duxman mārifī shəway yəm. dī de lē pāra tse naṛiwālo ta de pāngawālo dzān zəd wəxāyəm no zmā arzu dā da che de yaw tso loyo amrikāyi pāngawālo de zṛuno tsəkha rāta kabāb tayār kṛay. bush pē dzawāb ke wəwayəl tse yāra! mung loy amrikāyi pāngawāi ka pānge ḍere laru wale zṛuna mo ḍer kuchni di. mung de khpəlo shakhsi aw dzāngəro gaṭo aw ahadāfo pra ta pē waṛyā toga yaw ḍālar hēm chāta nē warkawu. magar kēla che pē yawa misala kshe zmung dzāngəri gaṭe aw ahdāf mawjud wi hagma wakht mo zṛuna ḍer loy [wi]. de pāngi qurbāni tsē kawē che de dzānuno qurbānəy ta hēm hāzəregu, stā de ghuxtāne ləpāra ka yaw shmer pāngawāi qurbāni hēm shi mohīma nāda dzəka tāsō kho nəshu khapa kawālay. ka tāsō khapa kṛu no pē naṛay kshe zmung dzāngəre gaṭe aw ahdāf de khatar sara mākhwāmkh kegi. no majbur yu che de khpəlo gaṭo aw ahadāfo dē sātəlo ləpāra tso tana qurbāni warkṛu aw tā khoshāla wəsātu. che pē natija ke de gorbāchof de ghuxtāne sara sama ghəzā tayāra shwa.]

[kēla che jamhur rais bush maskaw ta pē safar lāṛ, no jamhur rais gorbachof di de lē pāra che kasāt ye adā kəray wi. de jamhur rais bush tsəkha ye de khpəle khwaxe de ghazā de tayārawālo de farmāish ghuxtāna wəkṛa. jamhur rais bush wəwayəl khwaga yāra! ka nən rāta de yaw tso tano loyo loyo kamunistāno de maghzo tsəkha ghəzā tayāra kṛe no ḍer ba khwax shəm. jamhur rais gorbāchof de bush de ghuxtāne sara sam de ghəzā de tayārawālo lārxowāna wəkṛa, wale de ḍoḍay de ṭakəli wakht tsəkha tso sātəta zyāt ter shwə, amā ghəzā tayāra nəshwa. jamhur rais bush, gorbāchof ta wəwayəl che yāra de ḍoḍay de ṭakəli wakht tsəkha tso sātəta zyāt ter səwi, ḍoḍay nē da tayāra. pē de wakht ke jamhur rais gorbāchof yaw āh! wəkṛə aw wəwayəl, ḍəfwa ghwāṛəm de hagma wakht tsəkha che tāsō de ghazā farmāish warkəray day tər wosa pore mung yaw zyāt shmer ghaṭ ghaṭ komunistān halāl kṛəl kho pē ḍer tāʔasuf sara bāyad wəwāyəm che de yawə pē sar ke hēm māghzə nē wə, kāshke che tāsō de komunistāno de zəba tsəkha de ghəzā farmāish warkəray way, dzəka de kamunistāno zhəbe ḍere wugde di wale pē saruno kshe ye belkwəl māghzə nəshta.]

Selection E

1. [de khwākhogi payghām]

[de afghanistān de jamhur rais muhtaram najibulla læ khwā de utrish de fīdrāli jamhuryat rais kurt wāldhāim pæ nāmæ di dægha hewād de misāfir wṛunke alutæke de rā ghurzedo læ amala che de sar zyān [ye] aṛawəlay day. dægha hewād ta de ḍaḍ giræne payghām mukhābæra shəway day. pæ payghām ke de afghānistān de khalko zhawæra khwākhogi tsargandæ shəwe da.]

(5/30/91) [hewād]

2. [mazaresharif]

[midya: læ jahādī sangaruno tsækha pæ rā rasedælo khabaruno ke wayəl səwī di. de mazare sharif numyālayo mujāhedino de mazare sharif pæ xār ke de duxman pæ pawdzi markazuno de drano waslo ḍaze wækre. che di hagho pæ natija ke de mazdur rezhim de qəwawo dwa ṭānkuna takhrib aw pæ hagho ke nāst kasān wazhəl shəwī aw ya tapyan səwī di. khabar zyātawī tse duxman ta zyāt māli zyānuna hām awuxti di. de yaw bəl khabar læ mækhe mujahedino de balkh-jozjan pæ loya lār de rezhim pær pawdzi qarwan brid wækæ. che de haghe pæ natija ke pindzæ tana askar aw malisha wazhəl səwī aw tsalor pær pawdzi iqmalāto bār larəy swadzedæli di.]

(11/6/91) [jihād hindāra]

3. [akhbare kharīji:]

[de dekoyar aw arafāt tær mandz katæna]

[de falastin de khabari azhans de khabar læ mækhe de falastin de azadi wuxtunki sāzmān rais yaser arafāt de mælgæro mīlato de sazman læ sarmonshi haweyer perez de koyar sara de nayjīrya pæ paytaxt abujā ke de afriqā de yawwāli [de] sāzmān pæ wuwishtæma ghwænda ke katæna aw khabære wækre.

[dægha azhans khabar rā kawī duy de lebnan pæ janub ke de israʔilo de parla pæse briduno pæ bāb khabære wækre. duy hām dā raz de zhəneyo dæ tsalorəm kanwansyun de laslik kawunke ghwænde de jorædo ghuxtæna wækra. aw de mandzani khatidz de sole de bahir de pærmækhtag pæ khatær de amrikā de mutaheda ʔayalato aw shorawī itihād de alodzalo pæ bāb khabære wækre.]

(6/8/91) [hewad]

[yawæ kor ta nima shpa ghal nənawot. de yawæ kaṭ na ḍalāwa che pæ ke de kor mālæk wide wæ, tamāmi sāmān ye yuwoṛ. pæ akhær ke mālæk wix shu aw wæ ye kato che kor khāli day. kaṭ ye wakhist, wærpæse rawān shu. ghal che de kor mālīk pæ dāse fialat ke wini, wāyi: tæ dā tsæ kawæ?]

[de kor mālīk wāyi: zmā dā khyāl day che tāsō zmā de pāra kum krāyi kor katəlay day.]

Unit 3: Stories

Selection A

[yawa rixtyānəy qisal]

[- ulfat]

[tso kāla: pəkhwā tāmās khān apriday lə tirā na de momando ghruno ta wəlāṛ aw pə lāra ɖer be parwā teredə. di də ɖopak der xkwəlay aw der bāwəri wə, dzəka ye lə chā na wera nə kedə. de momando banāris khān che de haghə qemati ɖopak wəlīd, dumra ye khwax shu che pə hetz shān ye zṛə nəshwə sabrawəlay. momand saṛay che xə topak wəwine no byā dzān na wini aw də sar pə sawdā hām di daghase topək akhistəlo ta tayār wi.]

[banāris khān pə həmdəgha erāda lə kəli aw wadānəy na ləre de tāmās khān məkha wəniwəla aw ghag ye pe wəkṛə che topak hāmdaghāla kegda aw dza. tāmās khān che dā ghag wāwredə samdalāsa ye yawe tige ta dzān panā kṛə aw pə dazo ye shurogh wəkṛa. dā dzəka che yaw paxtun hetskəla dā peghor nəshi qabləwəlay tsə pə zwənd chā ta khpəla wasla taslim kṛi. dā kār pə paxtano ke yawa loya be ghayrati da aw di daghase saṛi awlāduna hām de khpəl plār pə daghase nāmə sharmegi. tāmās khān pə de pohedə che ka di də daze lə banāris khān sara shurogh si no arumaru nor momand de haghə pə mrastə rā rasegi aw loya shkhəṛa joṛegi. magar sara li de day majbur wə che pə yawə sar jang shurogh kṛi aw de be ghayrati num pə dzān kshe nəgdi. pə de jang kshe banāris khān wəwəzhəl shu aw de tāmās khān gwəlay de haghə pə tandi wənxəta. magar de dazo pə awredo lə yawe khwā aw bəle khwā de momando chegha rā wəwata aw tāmās khān ɖer koshish kāwə che lə dəgha dzāya pə mənda pəxe wəbāsi.]

[har kəla che day de ghrə sāray wə, aw pə ghruno ke ɖer garanday tləlay shu, no sara li de che lə ləre wərbānde daze ke de no byā ye hām yaw dzāy ta dzān wərasāwa. magar pə məkhe ke ye lə noro kəlo na nor khaləq rā wəwatəl aw day poh shu che dwa khwā jang nəshi kawəlay. dzəka ye de yawa khwəṛ pə ghāṛa yawə kālə ta panā war wṛa aw de dzān de hēmāyat ghuxtəna ye wəkṛa. də ta dā mālumə wa che ka yaw khuni aw qātəl hām de yawə paxtānə kor ta panā warwṛi haghə pre lə sar aw māla teregi aw chā ta ye pə lās na warkawi. de paxtano dəgha paxtani ɖadat ɖer shohrat lari aw har paxtun tre na her cherta khabar day. tāmās khān che pə dagha kālə nənawot no dzān wərtə pə aman aw āmān ke xkāra shə aw bāwar ye dərloḍ che de kālə khāwand ka tsə hām pə qāwm momand day byā hām pəde hetskəla nə rāzi kegi che day noro momando ta wəspāri. tāmās khān āpridi che de momand pə kālə ke ləg ghunde dəma joṛa kṛa no khalq lə topəko sara halta rā wərasədəl aw de kālə khāwand mīr akbar khān ta ye wəwayəl che stā de zoy qātəl stā pə kālə dər nənawot, che də de banāris khān ghwənde yaw toryālay dzalmay ye wəzhəlay day. lə de khabər sara sam de banāris khān məṛay hām rā wərasəd aw mīr akbar khān de khpəl

grān zoy pə ɖer loy gham akhta shu. dəltə tāmās khān pə dzān wəwəredə aw pə de poh shu che pə loy lās ye ləka ajal niwəlay dzān marg ta wəspāra. də der afsus kāwa che kāshke de bəl cha pə kor ke nənawətay wāy aw de dzoy mərī lə kālə na pə tsang wāy. mir akbar khān pə dəgha wakht ke der ʔajib aw gharib hāl dərloḍ. kəla ba de intiqām jazba pre dumra ghāliba shwa che bāyad samdelāsa de qātəl pə stuni chārə rā kāgi aw khpəl zṛə [pre] yakh kṛī . dzəka che də ta dā hām nə wə māluma che teray aw tajāwəz de banāris khān lə khwā wə aw tāmās khān de dzān sātəlo de pāra dəgha iqdām ta majbur shaway day. magar lə dəghe jazbe sara ba de paxto aw paxtunwali qānun hām di de məkhe ta daredə che de yawa panā rāwṛunki hemāyat nə kawəl dera loya nāmardi da che paxtun ye hetskəla tahaməl nəshi kawəlay.

[di de dwa dawla mutazādo ghuxtəno tāsir de mir akbar khān dzoy mərī fikir aw khyāl ləka māshum lobā wə che kəla ba ye yaw tasmim xə wəgāṇa aw kəla bəl. magar wrustənəy qatayi faysala dā wa che qātəl wəbakhshi aw de dzoy pə marg sabər wəkṛī . dzəka ye noro momando ta wəwayəl xa da che tāmās khān panā rāwṛunki de bəl chā dzoy nə day wazhəlay aw zmā de dzoy qātəl da. di de bakhshəl yawādze dzmā kār day. ka də bəl tsok wəzhali wāy wos ba ye mā ta sātəna grāna wa aw di de hemāyat ba māta pə der lwaṛ qeymat tamām shəway wə.]

[tāse wāwṛəy che mā tāmās khān ta ʔafwa wəkṛa. tāse wos də ta tse zyān nəshe rāsawəlay dzəka che day zmā porawəṛay day aw mā ta ye panā rāwṛī da. zə nə ghwārəm che yaw paxtani qānun māt kṛəm aw hagma tsok wəwazhnəm che zmā kor ta pə der omed rāghəlay aw khpəl dzān ye mā ta spārəlay day. ka zə dā kār wəkṛəm yawāze zmā num nə badegi de ʔolo momando num badegi. tāso bāyad pə de rāze nəshəy che mung aw tāso pə qawmuno kshe pə badnāmə yād shu aw hagma ʔādat pregdu che lə plaruno aw nikuno na rā pāta day. momand pə de khabəro qāne shwəl aw tāmās khān lə khpəl topak sara sahih aw sālām khpəl kor aw kəli ta rawān shu che de momando badraga hām wər sara wə.]

[landəy:
pə gudər tsə ʔakəl lwedəle
tse kəshra khor ye badraga wər sara dzi]

Selection B

[qādar khān khaṭgar]

[-de mahmad ruhāni wardag likānay]

[zmung de tārikh xowunkay lə kəli tsəkha rāghəli wə, sahar tər tsāxta ba pə xowəndzi ke wə aw byā ba ye pə baysikil pəxa wāṛawəla aw məkh pə kor ba rawān sə. kor ye de "kābəl de ali abād" roghtun tər shā de ghrə pə ḡaḡi wə aw pə myast ke ye pindzə səwa afghānəy krāya warkawəla. de kor khawənd zhməna wər sara kəṛay wə, tse ka ye de dwo koṭo tər tsang yawa bəla koṭa che tādāw ye pəkhwā ixodəl səway wə, wadāna kṛi, no lə krāye tsəkha ba wər ta səl rupəy kame kṛi. no lə de kabəla ba ye bāysikil pə chatakəy sara dzghəlāwə, tse koṭa zhər wadāna kṛi, che hām ye kor pərākh shi aw hām ye krāya kama shi. sahar wakhti lə lmāndzə wrusta ba hām de koṭe pə wadānawəlo bokht wə aw de wo bajo pə shā aw khwā ke de "fawti eḡlānuno" lə awredo tsəkha wrusta ba məkh pə xowəndzi rā rawān sə.]

[ṭolgi ta ba che rānənwot, tər har tsə de məkha ba ye lə khpəle "qara qoləy" khwaləy tsəkha duṛe wətsandəle aw de lāsuno lə wexto tsəkha ba ye wəche khaṭe wətogəle, de lumṛi katār pə yawa mez ba kenāst, pə stəṛi ghag ba ye puxtəna wəkrə, "xa, zmung lwəst chere wə?" dwo-dro zda kawunko ba pə gaḡo wəḡo ghaguno de pəkhwāni saat de lwəst wrustənəy khabəre wər pə zṛə kṛe... aw də ba khabəro ta edāma warkṛa. yaw-dwo zda kawunko ba ye pə khabəro ke wər wədangəl aw wə ba ye wayəl: ... byā hām dā zmung de kitāb mawzugh nə da ... sayib! kho də ba khpəlo khabəro ta dawām warkṛə, ləka hets ye che nə wi awredəli.]

[wrusta - wrusta zda kawunki wəpohedəl, che zmung xowunkay nə yawadze xowəna kawī, khaṭe hām kawī. no wro wro ye num de dza kawunko tər mandz qādar khān khaṭgar sə. lə de che qādar khān khaṭgar ḡer wakht de koṭe pə wadānawəlo bokht wə; no xowəndzi ta ba be "matālaḡe" aw be "tayāri" rāghay, zyātara wakht ba de zda kawunko puxtəno ta ḡājəz pāte shu aw pə məskā - məskā ba ye wayəl: "pə kitāb ke ye wəlwələy." de qādar khān khaṭgar aw zda kawunko tər mandz yaw khās kaṛ kech mandz ta rāghay aw pə dwo dro owənəyo ke qādar khān khaṭgar ta chā pə ṭolgi ke pām nə sāti aw ān dāche lə qādar khān khaṭgar sara malandə hām payl shwe. dzino ba ye khwaləy de mez lə sara wākhista, che pə khandā khandā ye wər ta pāka kṛi aw dzino ba ye de kurtəy lə jib tsəkha che de wrə pə meykha ba dzwaṛənda wa wəcha ḡoḡəy rāwāyista aw yaw lə bəla ba ye wəweshəla, num ye lə qādar khān khaṭgar tsəkha pə "qādar khaṭgar, khaṭgar" wāṛawəl shu aw tsə moda wrusta bikhi "khaṭe" shu.]

["khaṭe" ḡer xə poheda, che dā kəṛkech wale mandz ta rāghəlay, wos day hagna pəkhwānəy "qādar khān" nə wə; kho day pə de qāne wə, che kaməxt dī də lə khwā day, dzān ta ba ye ḡāḡ girəna warkawəla, che de koṭe wadānawəl ba pāy ta wərasegi aw dī də dzwān zoy "qasim" ba che lā tər wosa pə kəli ke wə rāshī aw dzāngəre khona ba wəlari...]

[kalani imtihān ta lā tsalor myāste pāte we, che de xowundzi sarxowunki "khaṭe" khpəl daftər ta che rāz rāz she?runa pə ke dzwarənd wə, wəghuxt aw de nālāyaqəy aw be kefāyatəy pə nāmə ye dzawāb warkrə!]

[awdā hagma wakht wə che de khune wədānawəl hām nizde pāy ta rasedəli wə. khaṭe hila nə darlodə, che pə khpəla danda pāte si, ān pə de such nə wə, che de kor lagəxt aw krāya ba lə kuma kegi... pə bāysikil spor shu aw dzwān zoy ta ye kəre zhməna wər ta pə yad swa.]

["khaṭe" de ʔali abād rogħtun tər shā de ghrə laməne ta rāwərased aw lə bāysikil tsəkha kuz shu, pə stəryā sara ye gāmuna məkħ pə kor ixodəl. khaṭe lā kor ta nə wə rasedəlay, che kuchnəy lur ye 'maymuna' pə mənḍo mənḍo məkħe ta wəraghəla aw wə ye wayəl: "plāra! plāra, mor me khabəra shwa, che zmung per kəli bambāri shwe"... hagma zhāri. khaṭe pə wārkhātāyī sara kor ta rāwərased, məkħ ye shin wə aw de tandi gwəndze ye lāzhawə xkārede, xədze pə chigho chigho aw zhərā zhərā di də de dzwān zoy de shahādat khabər warkrə.]

[day pə dāse fīāl ke che regdedə aw lā be wəsa xkāredə. "wadānəy" khote ta nənawot aw de zrə lə kumi ye zharəl.]

[wos "khaṭe" aw koranəy ye sarhadi simo ta nizde pə yawa kamp ke wosegi, de shahid zoy de ʔaks qāb ye pə yawa wəspaniz sandu? ke ixay aw de mahājero pə yawa khāwrin xowəndzi ke xowunkay day. day byā tārikh lwali aw zda kawunko ta pə mina mina xowəna ta kawi ... aw pə de khwax day che pə kābəl ke ye de "tārikhi mātiryālizm" de dza krə aw xowəne pə dzāy khaṭe kawəle aw pə ʔolgi ke ye de dza kawunko pām de khpəle kortəy aw "qara qaləy" khwaləy duro aw khaṭo tə aṛawəlay wə.]

Selection C

[adam durkhānəy]

[-munshi ahmad jan]

[durkhānəy pə swāt ke de bare bāzdure de yaw tāwus khān numi paxtun lur wa che khwdāy ɖer loy xāyesta warkəray wə. aw de pāyāw khān numi yawə paxtun halək chenghəla wa. yawa wradz de durkhānəy de tror de lur wādə wə. pə haghe ke ye de kuzi bāzdare yawə adam khān numi khānzāda bānde stərge khwage swe. ʔap lə dwāra lāsa khedzi. haghə hām pre bānde zrə bāyloḍ. de wor dāse lanba wəkra che de wādə khlēsedo aw de melmano de rukhsatedo nə pas dwāro pə iāra ke harumaru yaw bəl ta pə ghilā ghilā wəkətəl. māskhutan pə hujra ke che adam khān yawa gwata rabāb wəwahəlo no yaw soṛ asweyəlay ye wəkra. aw miro balo khpəlo khwago yārāno ta ye de zrə hāl wəwe. de haghə dā murād wə che pə de shpa de ashnā didən ta lāray. prado koruno ta tləl de khālisi dəl nə wə. wale miro balo hām wər ta halāl kəri chərgān wə. samdaste ye mlā wətārəla aw shpa pə shpa bare bāzdure ta lārəl. bəlo ye cherta de tsawkəy de pāra wadarawəlo aw duy dwāra de durkhānəy kor ta waraghləl. mero war ta wrunbay raw gudar sayi kəray wə, adam khān de ashnā kaṭ ta wərased. durkho tār pə tār pə pālang uda prata wə. tsangzəne spogməy aw yaw nim sture ye pə ghilā ghilā didan kawəlo. də yaw sāt pə ghəṭo stərge wər ta wəkətəl. che xə zwar zer ye wəwest no wroghunde ye de xpe gəṭa gwəṭa tre na winiwə aw wixə ye kra. che durkho stərge wəgharawəle no haghə bashra wər ta wəlāra wa che de chā pə khyāl ke uda shəwe wa. hayrāna shwa che dā khob day ka wixə. tso dzala ye stərge wəmxəle aw byā ye wəgharawəle che xa yaqin ye rāghay no pātsedə. aw wər ta ghāra wata. ghwag ke ye wər ta ɖer ɖer harkəlay warkra. aw byā ye de khpəle mine daftar wər ta prānəst. pə khalqo loya shpa tera shwa aw pə duy de stərge rap wə. miro shpelay wəwahə matlab ye dā wə che chərgāno bānguna wəwe. mulāyāno akh ʔokh joṛ kra hase nə tse sharminagi joṛa shi aw de ux pə shā mo spay wə nə khwri. adam durkhānəy de oxko ɖake stərge yaw bəl na judā shwəl.]

[de nə pas de adam khān de ʔamər maza wrəka shwa. aw wro wro dāse lə brama prewot che kaṭ ye winiw. pə durkhānəy hām khpəle mine zor wəkra. che sabər ye khlēš shə no yaw dzal de ustād pə khwlə aw yaw dzal de dāyi pə khwla tse nəxe nəxāne aw suwāl jawāb ye wəlegə rāwalegə. pas lə de pāyāw hām zər tər zəra wādə joṛ kra aw de darhānəy ɖoləy ye rāwra.]

[adam khān ɖere ire pə sar wāchawəle aw ɖere khāwre ye wənwəste. ākhər dzān be sharma kra aw khpəl plār hasan khān ta ye ghwat prekəre wəwe che ka dzmā zhwend de pə kār wino dā be lə dərkhə na grān day. hasan khān ta dā khabəra de paxto pə mazhab ke nārāwā xkāra shwa kho de zoy mine har tsə ta tayār kə. 'hindo de yār de pāra də ghwā ghwaxe khwārəle di' pə khpəlo ghazizāno ke ye yaw mermāmay numay paxtun wə che pə paysa aw məṭo ke ɖer takra wə haghə ta ye paṭkay pə xpo ke wəghurzawə wə ye we che pə khwdāy ba shi, pə tā ba shi. de durkhānəy de rāwəsto tse band rā ta wətaṛa. haghə wər sara pə bara bāzdara laxkar wəkra aw murād ta wərased durkhānəy ye pə zor rāwəsta.]

[adam khān durkhānəy mermāyi karā kshenawəla. de zrə ghundəy ye pə dzāy kə. wale pāyāw hām akhər paxtun wə qām warpəse wə. kho wāyi 'che pə gwəṛa mri no pə zahro ye tsə lə wazhne" mermāmi ta ye dere rupəy wəmanəli aw haghə dā be nangi wəkrə. che durkho ye pāyāw ta lās newəle warkrə.]

[yawa wradz de mirmāmi zoy gujar khān ta adam khān tse gila gutsa wəkrə. haghə butaki tse chal wəkə che ʔol qām ye de plār na pə de beghayratəy wāṛawəlo aw byā ye de adam khān də pāra pə bara bāzdarə laxkar wəkə. kho pāyāw hām tse de hāti pə ghwag ke uda nə wə. wərtə rā məkh ke sə. aw de dwaṛo qāmuno yawa ʔoṭa jang xə wəshə. kho gujar khān māte wəkrə tsalwext kas sarī ye mṛa shwəl. bəlo hām pə ke sar warkə. adam khān bānde yaw gham na dwa shwəl.]

[tso wradze pas de hindustān pāṛugān cherta de adam khān pə hujra rā pex shwəl. che de adam khān ye dāse bad khāl wəlīd no tapus ye wəkrə. miro wər ta qisa tera krə. haghə dī didən zəma wəwahəla. "ṛund de khwdāy na tse ghwāṛi dwa stərgə" adam khān aw miro jugi jāme wāghuste, saruna ye babər krəl aw kanāwe ye pə xpo kṛi. de pāṛogāno bāikyān shwəl. tləl tləl pə bara bāzdarə wəraghləl. de pāyāw pə dīwḍəy ke ye peṭārūna kuz krəl. de mārāno tamāsha ye joṛa krə. de bin pə awāz ḍer haləkān janakəy aw nər xədze pre rāghund shwəl. pāyāw hām wər ta rāwəwot. dərkhə hām tambe nim kaxo kṛe, ashnā sara ye de stərgo harkəlay wəkə "chā mārān katəl aw chā yārān".]

[pāṛogāno pāyāw na panḍara wākhistə aw kor sara yaw bāgh ke ye dera wəniwə. har cherta che ba gərdzedəl kho dəlta ba rātləl. darkho ba hām wakht bewakht bāgh palaw məkh xkāra kawəlo. tso wradze pas pāyāw pre bad gumāna sə aw duy ye lə bāgh na wəshāṛəl. dā asra hām xora shwa.]

[lāge wradze pas adām khān yakhnəy wəwahəlo aw təba brex ye məlgəri shwəl. pə dāru darməlo tse xegəṛa wəna shwa. aw akhər lə dunyā nə safar wəkə.]

[che de adam khān de mərg khabər wəgəzəd aw darkho pre khabəra shwa no samdasti pə zməka rāprewata, stərgə ye haq ta wəniwəle. khpəl pradi pə rāṭəl shwəl lās xpe ye wərtə wəməxəl. spelani ye wərtə lugay krəl nazaruna māt shwəl. lanḍa dā tse dām, doghā, band, tawiz har tsə khilās shwəl kho darkhānəy wa che sā pə ke wə nə ghəṛeda. yakha takhta shwa aw takhta pāte shwa. chā wuxyār banda che wəkata no ruh ye pəkhwā alutay wə.]

[dā khabəra hām mashhura da che duy dwāṛa pə mṛuni qabər ke yaw dzāy shəwi dī. kho dā rāta hase de yārāno gap xkāri che khalq ye de khpəl zrə khoshalawəlo de pāra wāyi.]

[dā hām khalq wāyi che de adām khān de qabər ḍəki na cha tsok shahbāz joṛ kṛi no rabāb ye zər zdā kegi. wallahu aḷlam.]

Selection D

[qabər]

[-mir mihdi shā mihdi]

[nən che kum wakht mā ta chā wəwayəl che lewanay pazir mər shwə, no de inaləllahe waina illayhe rāje?u na wrusta me nātsāpi de khwle na wəkhatai che 'qabər ke xakh kəray shu?' dā tapus me dzəka wəkṛə che haghə ba de qabər na ɟer zyāt weredo. haghə che ba de qabər nāmə wāwredə no dāse ba pāra shu ləka gidaṛ che de spi pə buy poh shi. haghə ba hamesha mazal pə mənɟa kawəlo, aw ka ... chā ba wərta wəwayəl che "pazir kākā! pə adira waraghle" no hām dāse ba pə bəl məkh pāra shu...]

[haghə pə lewani pazir mashhur wə...]

[de haghə ba dā adat wə che kum wakht ba ye mända kṛa no pə chəghə ba ye wayəl 'haghə day qabər... rā we nisəy' aw de stərgo pə rap ke ba de khalqo de nazər na ghayb shu, haghə ta ba ka chā de qabər aw adire nāmə wānəkhista no ka haghə ba pə adira ke rawān wə no hām ba pə dzān nə pohedo kho che kum wakht ba wər ta chā wəwayəl che lewanaya qabər day no bas byā ba ye achawəli wə. lewanay pazir, ka har tsumra da nābalada kesāno pə nazər ke yawa nakhra wa, wale byā hām che haghə chāta mālum wə no de haghuy wər sara ɟera ɟera zyāta mina wa...]

[khwdāy shta che dzmā pə nazər ke kho ɟer zyāt mazlum wə, zmā ɟer zyāt khwax wə, zmā zṛə ka ba ɟer ghuxtəl che zə de wər sara khabəre atare wəkṛəm aw yaw dzal de di də də khwle na hām dāgha nə heredunki qisa wāwṛəm, kho zmā dāgha armān tər marga pore nə swə, aw hamesha che cherta ba de haghə nāmə chā majlās ke wākhista aw yā ba māla məkhe lə rāghlo no zmā pə zehən ke ba haghə ʔola wāqe?ā tera shwa aw de wāqe?e de teredo sara sam ba dzmā zṛə nor hām daṛd wəkṛu...]

[nən hām de haghə de nāme de awredo sara sam zmā pə zahən ke de nən na wəwisht kāla agāhu haghə daṛd nāka wāqe?a rā yāda shwa kuma che ba hamesha zhwandəy wī. hamesha de qabəruno tsəli wrānegi aw awāregi kho dāgha qabər hechere wrāneday aw awaṛeday nəshi. lewanay pazir ba nən pə qabər ke xakh shəway wī. haghə ta ka qabər har tsumra bu balā xkaṛedo aw haghə tre na mənɟe wahəle, kho de ʔomər akhəri manzal qabər day, aw haghə khpəl manzal ta wərased. wale de haghə de zhwənd haghə wakht hetsok nə shi herawəlay che haghə de kəli yaw safed posh saṛay wə, [de] haghə pə khpəlo āzizāno, terburāno ke xə kār joṛ wə, aw dā dzəka che de haghə ɟer kam kharts wə, pə kor ke yaw haghə aw yawa ye lur wə.]

[de haghə xədza de wādə pə nahərn kāl mṛa shəwi wə. haghə lā dzwān wə kho haghə bəla xədza nə kawəla, haghə ba hamesha wayəl che bəla xədza zə dzəka nə kawəm che byā ba me dā lur wahi, aw dā lur pə mā bānde de har tsə nə zyāta khwaga da.]

[de hagma ka har tsumra khpāle lur sara mina wa kho de hagma muta^۱khāq khalqo dāse mashhura kəre wa che pazir der shum da aw de shumtyā de waje na bəl wādə nə kawī aw de dzine kasāno dā khyāl wə che pazir la hase hām tsok lur khor na warkawī ... dzəka che hagma der badrang wə. har tsə che wə kho haqiqat dā wə che de hagma khpāle lur sara dera zyāta mina wa...]

[de khwdāy qudratuna wə che tsumra pazir kākā badrang wə no haghuma ye lur xaysta wə. hagma wos xa mukamala peghla wa, de haghe de husun khabere har dzāy mashhure wə, wale taqriban de shəlo pindzowishto wradzo na pre de plār tsə shak paydā shəway wə. dzəka che haghə tso karata de shpe de budro kaṭ khwəshe lidəlay wə, aw hām di doghuma mode na ba musalsal de tsamalāsto pə wakht ke de haghe sarta tak tor tsādar prot wə.]

[pə dagma shpa kho ye mukamal yaqin rāghlo dzəka che de tso wradzo na dā khabera mashhura shwa che de shpe shumadam shi no de daghə kəli na de myān rayhān bābā adire ta yawa xədza pə tor tsadar ke dzi. aw de myān rayhan bābā menjawar kho byā tər de hada pore de dāghe wāqiye tasdiq wəkru che kum wakht shumadam si no di dagma kəli yawa jenəy pə tak tur tsādar ke rāshī. aw de myān rayhān bābā na akhwa de yaw qabər khwā ke de zuqum buṭo ta lāra shi. aw tse ləga shiba tera shi no di dagma dzaya yaw dzalmay ghunde saṭay bahar ta rā wədzi aw hagma jenəy hām halta pāte shi.]

[khwdāy khabər che di dagma halək aw jenəy malāqātuna ba de tsumra wradzo na halta kedəl. kho wos pre khalq khabər shwəl, aw byā che de myān rayhān bābā manjawar yaw dre shpe musalsal awal dagma jenəy aw byā hagma dzalmay wəlidəl no khabera sama mashhura shwa.]

[haghə nən de māskhutan na de budro tor tsādar pə nəkhə kəray wə, nən de haghə pora yaqin wə che "zə ba pə khpəl maqsad ke kāmābegəm."]

[nən budro hām tsə shaki shəwe ghunde wa, haghe de plār de rawiye aw lahaje na pata lagawəle wa, haghe ta hām de khpəl dzān anjām mālum wə. hagma pə dagma khabera powa che wṛānde tsə kedunki di. wale hagma wos hechere nə shwa wapas kedəlay de haghe pə zṛə che de kume mine wor bal wə haghə wos haghe hechere nə shwə moṭ kawəlay. de haghe har qadam de khatare wə kho hagma pə de hām xa poh wa che "ka pə dagma wakht ke zə de khatare na wəweregəm no khwdāy pāk ba rāna puxtane kawī."]

[haghe ta hagma khpəl lawz aw iqrār xə yād wə, haghe ta hagma wakht hām de stərgo de wṛānde wə che kum wakht haghe de yaw txo kasāno pə wṛānde lawz kawəlo aw awal wər ta haghuy ṭole pexedunke khatare uxudəle kume che ba khāməkhā ..... pexedunki wi... de haghe iqrār nə pas tər nən shpe pore hagma pāte na shwa. hagma ba hera shpa pə khpəla mina ke lewanəy pə khpəl maqsad pəse wata.]

[khwḏāy khabar che wale haghe khpāla mina de plār na paṭa sātāla.....! de haghe zṛa wale pā khpāl plār zrawar na wa .....!]

[aw nān ..... nān hāgha belkwāl nā shwa pāte keday, haghe ba khāmākha dzān rasawālo, de haghe pā wujud de mine lambe nore hām teze shāwe we. de haghe dāgha wakht nor hām shak zyāt shu che de nor kāla na ye plār mākḥ ke wuda shu. aw khelāfe māmul pā khob ke khāredo, kho byā hām haghe khpāl tor tsādar pā sar wāchawālo aw de bālākht de lānde na ye tsā katoṛa ghunde rāwākhista, lās ye pāke wāwahālo, yaw kāghaz ye tre na rā wāwesto, ghāle ghunde ye wāta dāse wākatāl iāka che de khpāl zṛa shak ye westo aw bya ye pāke wāchawālo. aw de panjo pā sar de kora rā wāwata, aw ka pazir kākā ḍer koshish kawālo kho hāgha pā lāra dumra teza rawāna wa che ka hāgha ta hāgha dzāy nā way mālum no khwḏāy khabar ka ba ye lānde kārī wā.]

[pazir ghālay awal dzān manjawār ta rā wārasawālo. aw che kum wakht pā tora shpa ke manjawār yaw mandray ghunde syoray, ṭopak pā lās, wārido no ḍer sakht haybat pre rāghlo, aw ka chere pazir pre awāz na way kārāy aw hāgha pezandālay nā way no khwḏāy khabar che pā hāgha ba tsā teredāl.]

[pazir kākā ghāle ghunde manjawār ta wāwayāl "rādza aw hāgha dzāy wāya, kum dzāy ke che hāgha xādza aw saṛay yaw dzāy kegi.']

[manjawār hāgha sara rawān shu aw che yaw tso qadama de myān rayhān na pā wāto ke wṛānde shu no wṛānde de zuqum de wāno gaṇ boṭi wā, duy che ghwag kexo no tsā kash kash kedāl. shpag yā las meneṭa ba ter shāwi nā wā che de hāgha dzāy na yaw khāṛ ghunde syoray rā wāwato aw negh pā qabrūno ke de duy pā lāra rawān shu, che yaw tso qadama duy ta rā nizde shu. duy wākatāl che hāgha pā breto gwāte wāwahāle aw de yaw tarīf na ṭiṭ bret la ye tāw warkṛu.]

[de pazir xā yaqin paydā shu che dā hāgha dzalmay de che kum lā dzma lur rādzi, dāgha wakht de hāgha de ṭopāk de shpelāy lānde hāgha dzalmay rāghālay wā che chā de hāgha pā khyāl de hāgha hayā aw ghayrat de pāxo lānde dal kawāl. de pazir sar chakar wākhwāro aw hāgha wakht pā dzān poh shu che kum wakht tṛaq sara di dā de ṭopāk de shpelāy na lamba wākhata aw de ... pā sīna warnāwata. aw de yaw "wāy" sara de yaw qabār de pāsa prewato.]

[hāgha pā mānda de zuqum boṭo ta lāṛu, de yaw qabār pā khwā ke ye de khpāle lur tor tsādar aw nor ghwānḍ ghunde panḍukay wālid, gir chāpera ye wākatāl, yaw tso chāgha ye de 'budro' 'budro' wāwahāle wāle hets pā pata poh na shu. aw che kum wakht wāpas rāghlo aw de dzalmi de sar na ye patkay rākshālo no de sar wexta ye dāse dāna wāna shu, kāla che de mor de marg na pas ba wār la plār pā gumanz dāna wāna kawāl. aw tso dāna wāna kāghazuna d bād chapo sara dāse yaw khwā bāl khwā wālutāl iāka che duy de britānye de hukumat khelaf inqilābi ḍale ta de khpāle sarghana peghle de shahādat etlā warkawāla.]

Unit 4: Poetry

Selection A

Ulfat

[māt kawdərəy]

1

- 1 [de gudər pə ghāra prót wə māt kawdərəy
wele zəwəm rogh mangay kulāi joṛ kəṛay
2 dālta lóbo ke zə māt yawé zalmí kṛəm
yawə péghle pə wugá wəma rāwəṛay]

2

- 3 [de jahān hára zara ke ʔíshq ʔayān day
māt kawdərí sara hām de ʔíshq dāstān day
4 ɖér mayɪn pə de gudər di yaw dzāy shəwi
ɖér mangi dālta māt shəwi lánɖ bayān day]

[khoshāli]

- 1 [koro kəli ke sukút aw qarārí wa
né khandā wa né de woṛko tsə mastí wa
2 yaw nātsāpa rā paydā kum lewanáy sə
che katál me pə kutsó ke khoshali wa.]

[insān]

- 1 [zə jəsəm né yəma, mā rúh di de jihān wəgaṇa.
ṭiṭ me mó bola, bām de khune me asmān wəgaṇa.
2 de kháwro gaṭo pə takht nāst yəm. pə hawa ke gərdzəm.
ṭol fiaywānāt mi di tābé, mā solemān wəgaṇa.
3 tiyārə ke né yəm. pə asmān ke me ɖíwa balegi.
de asmān wāra mālāyók me shāgərdān wəgaṇa.
4 dā ṭol naqshúna de jihān aw mukhtalíf rangúna

- zmā pə zāwq aw erādē pəse rawān wəgaṇa.
 5 pə kāynāto bānde zə hēr qəsəm lóbe kawəm.
 bahro fazā me de yawe mənḡe maydān wəgaṇa.
 6 shəkāyat nákrəm, lə asmāna tsə gila nəlārəm
 zmā lə lāsa de falák tsire greywān wəgaṇa.
 7 sara lə dúmra iqtidāra che qudrát rākéray
 pə narí tār ke me de zálfo awezān wəgaṇa.
 8 de xkwəlo mína me pə ʔáqlo fikir lóbe kawí
 che stā worbál shi pereshan mā pereshán wəgaṇa.
 9 de ʔishq panjó na né khlāsegám de laxkéro pə zor.
 de ayāz mína ke asir shahenshāhān wəgaṇa.
 10 de layla yaw ishaṛat bás day de ʔəqəl de pāra.
 de ʔishq sawdā ke lewani ɖer wuxyārān wəgaṇa.
 11 de ʔíshq aw míne pə haram ke zə loy shéway yəma
 tsok che be míne zhwənd kawí haghā haywān wəgaṇa
 12 che de jamāl ɖiwa shwa bala patangān shwə paydā
 lumṛáy patáng wa dóghe shameta insān wəgaṇa.]

[zmā khob]

- 1 [worbál ye mā pə khób ke pre shān lidəlay day
 stā bákht kho me raqiba dágha shān lidəlay day
 2 de gwəlo hār pə ghāṛa mahbubā shwa rā khuzúra
 bəlbəla dā watán me gwəlistán lidəlay day
 3 kārghān ba pəke né wi bəlbəlān ba pəke wí
 bāghúna ba samsúr wi mā bāghbān lidəlay day
 4 dā tóra shpa ba khwdāy kānde pə múng bānde sabā
 spin mékh me che sabā ghúnde roxān lidəlay day
 5 taʔbír ye kəṛay mā pə zālmāno ba chapá shi
 chapá kākwal me khób ke de jānān lidəlay day
 6 mahār ba de pə pozá shi de sró zro khāwonda
 pə sró shunḡo de pāsa me pezwān lidəlay day
 7 zə páṭa stərge ná yəma pə hār tsə wos puyégəm
 pə khlāso stərge bānde mā jahān lidəlay day
 8 lə dāma ka de khlās krəm pə qafís ke de isār krəm
 sayāda! mā kho tsóranga zəndān lidəlay day
 9 ʔamál che wi āzād aw intiqād pəke bandí wi
 mā hálta de zulmúno sákht tofān lidəlay day
 10 ka hār yaw rā na wázhne khyāl aw fikir me mó wazhna
 pə de ke me watán ta lóy tawān lidəlay day

Selection B

Ghani

[ey zmā watəna!]

- 1 [ey zmā watəna də lālúno khazāné zmā!
 2 stā hara dará ke di de túro nexāné zmā
 -----
 3 zó yəm stā de khāwre ta zmā de mine jóra ye
 4 tó me de ghayrát aw de paxtó rangine jóra ye
 5 tó me de níká aw de bābā de wine jóra ye
 6 stā zrə ke wídí di tole tíle zamāné zmā
 7 éy zmā watəna de lālúno khazāné zmā!
 8 stérge me lugáy sha stā de khāwro de korúno na
 9 ځáqəl me iré sha stā de pára de fikrúno na
 10 dzār shəma qurbān shəm stā də ghrúno na sindúno na
 11 stā hara dará ke di de túro naxāné zmā
 12 éy zmā watəna de lālúno khazāné zmā!
 13 stā ځízat che né wi zə ba núm aw ځízat tsó krəma
 14 tó che khwār aw zār ye zə ba khób aw rāhat tsó krəma
 15 stā sar che wi ټټ no ba zə shān aw shawkat tsó krəma
 16 másta ba de khāwra kəm pə wíne mastāné zmā
 17 éy zmā watəna de lālúno de khazāné zmā
 18 yā kho ba de syāi krəma watəna de jahān
 19 yā ba stā pə pxó ke ture khāwre krəm dā dzān
 20 zó ba dóre wəre shəm kho tá ba krəm wadān
 21 nér yəma paxlún yəm tā ta yād di afsāné zmā
 22 éy zmā watəna de lālúno khazāné zmā

[ustāz: ځābida! stā pə dzənāwəra ke kum yaw khwax day?]

[ځābid: ustazji, pishu.]

[ustāz: wale de pishu khwaxa da?]

[ځābad: dzəka che kəla zə de ghwaxe kaṭawe na pə ghla ghwaxa khwrəm ilzām pə pisho lagi.]

Selection C

Benawa

[de kohistān shafáq]

1	hindukúsh pə sar lambé di	ka asmān sra kenārá da
2	de kum sáwi zərgi ah day	yā de wíno fawārá da
3	ka jangéz de asər túra	che lə téki rā xkārā da
4	yā kho bál de mine wór day	
	de falák pre səway kór day	
5	de skandár de wakht shahíd day	pə hasrát gori bagrām ta
6	yā lewāi ruh de ʔashíq day	che wardzí de yār salām ta
7	yā wāilá de sro sharābo	che toʔégi yawa jām ta
8	dā maydān de karbalā day	
	ka salú sur de laylā day	
9	dā zərgáy de asmān wáchāwd	ka siná de dewāná da
10	yā sāqí la lāsa xkáta	chapa shéwe paymāná da
11	aw ka dārs de ebrat lík day	xa rangína afsāná da
12	mung ta yāda jānbāzí kři	
	de níkúno sar bāzí kři	

[spin ghar]

1	[jígí jígí sāqi rāsha	dé khogmón zərgé pə khwā sha
2	stā lə sára spēlaní shəm	tər sró stérgo de wārí shəm
3	rā ta khān da rā ta dād kṛa	pə khpəl dād be wázli xād kṛa
4	zmā lúri ta ɖer ɖér sha	tər be dárd ʔāilám rā tér sha
5	pə pyāilá me kṛa mandzóna	rā na lóre kṛa pohóna
6	che kharāb mast dewāná shəm	lə jahāna begāná shəm
7	soz aw sāz de mine rākṛa	lewanáy ishq rā atā kṛa
8	che dardmán sara yārí kṛəm	lə bedárdo judāyí kṛəm
9	ruh azād zṛə me khoshāi shi	pāk lə kháyur aw lə janjāi shi
10	ləka máwj mast me guzár wi	tofānúná me pə sár wi
11	kor de zálm aw setam wrān kṛəm	lwaṛ aw ʔíʔ sara yaksām kṛəm
12	təṛ tāw wəgərdzəm rā pórtá	sāqi mé kawa dzandṛ nór tə
13	halá rākṛa de tāk wína	che me yákha shi pre yóna
14	hagha tāk che ye rudáli	de spin ghár shide spetsáli

15 pə sarsábzo shno daró ke
 16 de ɖabáro le bekhó na
 17 che spin bāz ghunde parwāz kṛəm
 18 pə naghmá ke me sharár rā
 19 che dā mór qawm byā zhwandáy kṛəm
 20 khlās ye kṛəma la zeláta
 21 læg ʔakān wəkhwri bedār shi
 22 pə de púh shi che zhwəndún wos
 23 nə khlāségi pə waynā tsok
 24 lā ba tsó fakher pə plār kṛəy
 25 wlārəy wlārəy halā kégəy
 26 sāqi pātsa pyāla rā kṛa
 27 che di dé ghrə pə lamón ke
 28 pə awāz me zalmi rāshi
 29 paxtani jirgé shi ghwānḍe
 30 pə yáw zṛə pə yawa khwlá shi
 31 dā kharāb kor byā wadān kṛi
 32 bela fārqa yaw milát wi
 33 wa spín ghrə ta la asmāna
 34 dālta di de ghro laméne
 35

dā wagóri ɖer kṛi khwdāya
 loya khwdāya, loya khwdāya!!]

pə jāri ɖako sheló ke
 læ khwagó spino chinó na
 de spín ghrə naghma aghāz kṛəm
 masihā ghunde asár rā
 wərtā híx khpəl aw pradáy kṛəm
 de ghorúr læ bad ghafláta
 de khpəl zhwānd pə kārobār shi
 ghwāri bál ranga afsún wos
 pə maṛāna de bābā tsok
 yā pə núm de khpəl ʔabār kṛəy
 ka maghrúr shwəy tabā kégəy
 læ ur ɖáka me waynā kṛa
 pə de lóy daxt aw damán ke
 bya de spín ghrə shāw khwā si
 maraké ye har dzāy pānḍe
 yaw læ bála sara mló shi
 pə dunyā ke xkāra dzān kṛi
 beltun nó wi ʔol waḥdát wi
 de nikə ruh shi goyāna...
 zmung kegḍáy di pəke pláne

Selection D

Shinwaray

1 [be sháka mā dəgha khatā kəre da
 2 nán me pə ʔómər stā razā kəre da
 3 tā ka de zóləm intihā kəre da
 4 da che sam sám rā ta nazar nó kawe
 5 zhāṛəm pə dā che tə khandā nə kawe
 6 tā tamāshá de tamāshó kṛa pə bām
 7 kúma wadá de mā dróʔ gaṇəle
 8 mā pereshān pə zandzír klak wətáṛəy
 9

che khpəl ghazal de chā na wāwrəm hamza
 wāyəm che chā hase waynā kəre da

che tā jafā kṛa mā wəfā kəre da
 che me khpəl márg lara doḥ kəre da
 mā pə taslím ke ibtidā kəre da
 xkāri che tā me de zṛə ghilā kəre da
 khānde pə dā che mā zhṛā kəre da
 mā tamāshá de tamāshā kəre da
 kúma wadá de pə rixtyā kəre da
 de tóro zálfo me sawdā kəre da

1 [tál ba pə lār de meṛanó sara dzəm	yóma paxtún de paxtanó sara dzəm
2 de milyát nmára de párkhe pə tser	stā di de shókho palwashó sara dzəm
3 dā che kherád hām pə milát dzārawí	zó de hām dāse lewanó sara dzəm
4 pām kawa zó hagma nazár nə yóma	ché ba pə dúd de spelanó sara dzəm
5 wāyí aghyār che de dozakh zəba da	zə ba janat ta lə paxto sara dzəm
6 rāstanedáy che nāshí wakht kho nə yəm	kho de fīlāt de taqāzó sara dzəm
7 kṛáma jahān che de paxtún dzalmay	de khpálo péghlo fīawseló sara dzəm
8 wṛám mostaqbál ta de māzī rawāyāt	zó de khpəl hāl de walwaló sara dzəm
9 tsó che rā ghwúndə pə yaw markáz ye nə kṛəm	háre tapé ta de jərgó sara dzəm
10	hamza safár ka de hejāz wi no hām
	zó de paxtún de qafaló sara dzəm]

Selection E

Abdul Bari Jihani

[droghjána minal]

- 1 [dərta yādégi, hagma sré gwəluna
- 2 che de wobó ke ixodál pə mina.
- 3 tər stórgo lānde de katólə rāta.
- 4 tā wayəl, dā ba zmung de mine aw grānóxt shāhíd wi.
- 5 yawa gaṛəy wrústa me
- 6 gheg ta rā wálwede.
- 7 khwará wara swe
- 8 aw machawóləm de, kshe kshóləm de.
- 9 zbexóləm de hām.
- 10 shpa tər sahára yaw de bál pə gheg ke áwəxtəlo.
- 11 rā ta yādégi de zger wí,
- 12 aw khobawóle stóрге.
- 13 shpá wa, sahár swəla; rokhsát me swe
- 14 lə stóre ghege.
- 15 tó pohedé che byā ba wənəwinu.
- 16 zó pohedám che rāstaná ba nése.
- 17 rā ta de préxodəl, tso mrāwi aw khāzan gwəlúna:
- 18 hase berúfīa aw khazāne pāṇe,
- 19 ləka ífīsās de drogh jéne míne;
- 20 ləka palmé de hero séwo wādó.]

[kwəta]

1988/1/11

[roswā rāzuna]

- 1 [hére ba me nési che de ghaṭe stəṛge porta kṛəle
- 2 pās de asmān ta katəl,
- 3 aw rā rawāne de swe wóx ke pər mákh
- 4 wər pəse nóre rāghle
- 5 de marghalóro de kārwan pə rásəm
- 6 wákhwadzede
- 7 aw de greywān ashnā mazəl ye wāhə
- 8 mā pə hayrát - hayrát katəla wəta
- 9 haghə garəy hār tsə ruswā swə hār tsə wəsparedə
- 10 de namakəy khandā afsun tsə pəṭawəlay né swə
- 11 hártsə de wəwayəle
- 12 pə hártsə wəpohedəm
- 13 kho zə bewasa wazār wəcha mərgə
- 14 zə de takdír kafəs tarəlay wəma
- 15 zə stā pə lor de alutəlo né wəm
- 16 dzəka me wóx ke pākawəlay né sway
- 17 dzəka me tēsha nandārá kawəla.]

[kwəta
1988/2/11]

Selection F

Mahmadji

[de mahmadji charbayta]

[sarukay]:

- 1 [begā me day sayl kəṛay pə bāzār de toro zəlfo
- 2 zə gáḍ ləka bawrā swəm pə gwəlzār de toro zəlfo]

- 3 [begā me day sayl kəṛay stā de zəlfo pə bāghchá ke
- 4 zə gáḍ ləka bawrā swəm de anāro pə charchá ke
- 5 kháx me kṛəl ghākhúna de narəy zəne suchá ke
- 6 bəl búy me kṛə de shā de ghāre hār de toro zəlfo

[sarukay]

7 [che hār de zmā búy kə yāra tó pre mast bangí swəle
 8 wudə ləka bahrām de sarāsyā pə palangí swəle
 9 akhār ba de tsok mār kṛi ghál zmā pə anangí swəle
 10 wos dēr darta qahrégi tsawkidār de toro zálfo
 [sarukay]

11 dēr rā ta qahrégi waṛe rāb ba me sātí kana
 12 tó rā lara sám ka de wugdó zálfo lakhtí kana
 13 spina khwló de rā kṛa mór me ka ləka totí kana
 14 yāw dzala me gád ka pə anbār də toro zálfo
 [sarukay]

15 [tā ba kṛəm dākhól zə yāra de spíne sine bāgh ke
 16 tó ba she yāghí lə mā ba gárdze pə damāgh ke
 17 spín makh che rákh xkāra kəm raṇā wráka si cherāgh ke
 18 rába rāla rā kṛe xə singār de toro zálfo
 [sarukay]

19 [rāb dərta darkóray day dər húsun be shumāra
 20 nazār wəkṛa nyāzbíne hām bihi no kar tomāra
 21 parún me sobhodám darta lególe wa raybāra
 22 pə zṛé bānde chichólay yəm xāmār de toro zálfo
 [sarukay]

23 [xāmār ba dərta dām kṛəma waṛúkya uda dāra yəm
 24 zó zahir kambákhta magar stā pə pat ke pāra yəm
 25 dzá che dzu paklóy na zə mozí dzəne bezára yəm
 26 mā tól dərta darkóray day ihtiyār de toro zálfo
 [sarukay]

27 [ihtiyār de mahmadjī day de paklóy pə shāʔ erāno ke
 28? *mesal ye chere nəsta de khpəl wakht pə ashīqāno ke...*
 29 qaláng ye kə jārf wos de dīlí pə amirāno ke
 30 málk ye kə raḡiyát chalawi bār de toro zálfo
 [sarukay]

Unit 5: Public Pashto

Selection A

[tsalor lāre]

[pām kawa maktab da]

[bas tam dzay]

[mirwais mena]

[sher ... mena]

[hāran ... kawa]

[nənawatəl mana di]

[daredəl mana di]

[ihtiyāt]

[gaṛandaytob las mila]

[yaw tarafa lār]

[jamal mena]

Selection B

[paxtun la azādi]

[paxtunkhwā la khpəlwāki]

[yā ... tan yā kafan]

[pə paxtunkhwā ke panjābay gawarnar nə manu]

[kālābāgh ḡam nə manu]

[kālā bāgh de nawxār tabāhi da]

Selection C

[dā de rahmān bābā mazār day

che majnun ghunde pə mina ke sādəq wi

rahmān wāyi pe hagho bānde salām

rahman bābā de abd alsatār zoy pə qām momand de pexawər pə tapa ke wosedəlay
aw pə bahadur kəli ke zegedəlay da.rahmān bābā de ishq pādshā, de tasawuf aw akhlāqo rahnamā, de rando hamsā, de
shāṛerano pe shwā, de paxtāno bābā aw de moṛjez kalām khawand.

zegedəna 1042 h(ijri) q(amari)

mrina 1118 h(ijri) q(amari)

che munkər pre iṛiteraz kawəlay nə shi

dā de shiir day rahmāna ka iṛijāz.

ihdā: paxto ṭoləna - kābəl - afghānistān 1956 isawi

Selection D

Signpost:

[mazar
khoshal khān khatək]

Inscription:

[de khoshal de qabir lawha
allahu akbar
khoshal khatək
de afghān pə nang me watarəla tura
nangyalay de zamane khoshal khatək yəm
zegedəna
doyəma khor 1022 hijri 1613 isawi
mrina
lumrəy khor 1100 hijri 1691 isawi
de afghānistān de paxto ʔoləne pə ghuxtəna
de kābəl de ɖabaro pə fābrike ke joɖ su
1327 hijri shamsi

Graffiti

[gwəl zafar khān]	[jamāl shā]
[ajmal khān]	[ayub khān parwāna khatək 22 - 7 - 78]
[mirān shā]	
[mulakhel bālā tārikh 11/10/90]	[masala durāni]
	[aləf gwəl 1979]
[sayid naim shā]	[sangi shā af hashi]
[ajmal khān mali khel bālā]	

Selection E

[zeray

lə ɖera wakhta pə khpəla morane zəba mayəno paxtano dā armān wə tse drund aw khwaləy
 milli akhbār 'wə wradzanay hewād' wradzpāṇa si. dā day khwdāy pāk j zmung ʈolo dagha
 zoṛ arman os rā pora kawi aw inshalla alrahman ɖe zhər ba lə taza taza korano aw
 baharano bay mil millali khabaruno, ghwara tabsero, tajziyo aw adabi, kalturi, syāsi,
 tārikhi aw rangārang likuno aw mazāmino sara rā wudze. ləg intizār wəkr̥i.]

[de zṛə ghobār

de sultān mahmad sābīr de walwala angeza nazmuno majmuʔa

de zṛə ghobār

rāwəwata

de mindəlo dzāy: azim pəbləshār khaybər bāzār pexawər

sabir baluch mizan chawk, kwəta]

[de pāmīlarəne waṛ]

drāno awredunko de afghānistān de mujāhedino ghag rādyo khparawəna hera wradz de
 sahār lə, 6.30 bajo tsəkha tər 8 bajo pore, aw de mākām lə shpago bajo aw pindzəlas
 daqiqo tsəkha tər ato bajo aw pindzəlas daqiqo pore de gardez ləpāra pə madzane tsapa
 yaw zəro dwa səwa kilohertz aw pə lanḍa tsapa dre ashariya dwa migāhərtz tse lə nəhə
 metərband sara barābara da khparegi.]

Unit 6: Letters and Memoranda

landəy:

de mäsāfəro kāghaz rāghay

mulā ye lwalī khwaynde ye wox ke toyawi-na

Selection A

[grāna 'jamāl khān' sayīb!]

[asalāmalaykum.]

[stā khat rāwərasedo. pə lwəsto ye khoshāla shwəm. tasali me wəshwa che tə behemāta nə ye: bal ka de lware erade aw uchat hemāt khawand ye.]

[zə dā lawz kho dər sara nə shəm kawəlay che gaṇe sta dagha kitāb che kəla tə rā jama kre no de ishaʔat na ba nə pāte kegi. wale dā ba dər ta wəwayəm che ka chere tə dā zyār wəkre aw maswada ye tayara kre aw mā ta ye rā wāstawe no inshallah che zmā ba dā koshish wi che tə pə khpəl de takal ke na omed da nə she.]

[tsə ba xə wi ka tə de khpəl dəghe kār yawa khāka shān che pə aghe ke juda juda bābuna wi tayara kre aw mung ta ye rā wāstawe che munga ye wəsanjawu aw tā ta pre khpəla rāye dər wastawu.]

[wasalam.]

Selection B

[grāna 'amān shā' sayīb]

[asalāmalaykum.]

[stāso khat rā wərasedo. de yādgirāne aw paxto sara mo de mine ɢera ɢera manəna.]

[arz dā day che de paxto resāle sālana chanda mablagh shpetə rupəy da. kho arz dā day che de tsə wujuhāto lə kabala pə chāp ke ləga rusto shəwe da. aw tər nəna tər jun 1990 isawi pore pura de shpago myāshto pə yaw dzāy chāp shəwe da.]

[ka khayr wi hafta nima ke *ba* pura de yaw kāl yane julay 1990 isawi na tər jun 1991 isawi pore resāla chāpkedunke da.]

[tāso merabāni wəkrəy aw mablagh shpetə rupəy sālāna chanda de mənī ardər pə zərə rā wəlegəy aw kəla həm che stāso raqam rā wəyasi no inshallah stāso pə num ba dagha de yaw kāl resāla dərwestawəle shi aw dəghe sara ba stāso sālāna chanda həm khatma shi. kho de bəl kāl de para ba byā mablagh shpetə rupəy rāwəlegəy. wāsalām.]

Selection C

[grāna 'momand' sahib]

[asalamalaykum.]

[omed day che rogh joṛ aw pə khayr ba ye.]

[khat de rāghalay day. wə me lwəsto ɟer pre khoshala shwəm. pə pardes ke de khpəle zhəbe aw khpəl qawm pə fiaqla de zhwandi ʔsās de jazbāto na de khabar shwəm. allah pāk de dagha jazbāt təl qāyim wa dāyim lara.]

[zə poh nə shwəm che pə tarikh aw adab (ke) tə kum qisim kitābuna khwakhawe. dzaka che dā dwāra ɟer wasiʔ maydānuna di. albata dā keday shi che de paxto akademi de matbuʔato fihrist mung tāsō ta dər wastawu aw pə khpəla ye yaw nazar wugorəy. byā no che kum kitābuna stā pə tabʔa rāst wi de aghe ardar ba de idare ta rāwastawe.

[omed day che betaklifa ba dərwestawəli shi. wasalam.]

Selection D

[muhtarame aw grāne 'rābyā' khor]

[khwday de xāda aw abāda lara.]

[tso wradze kegi stā yaw khat sara de khadəm sayib marfūm de nususalhekam yawa fotostet nuskhe mā ta rākray shu che pə ke de aghuy de khwandawəro rubāyato khazana mahfuza da. bekacha ɟer pre khoshala shwəm che dā nādər asar tər de dzāya rawərəsədo. tāsō che di de de ishaʔat pə haqla kuma indiya xkara kəre da, dā yaqinan che ɟera lāzima da. zə nə pujegəm che stāsō gharadz dā de pexawər na shaʔe kawəl di aw ka nā daghəltə pə amrika ke de khparawəlo tsə erada larəy.]

[bahar hal mā ta che kəla wakht pə lās raghay no zarur ba de tapsere de likəlo de para stāsō pə khwahish amal wəkrəm.]

[omed day che rogha joṛa aw pə khayr ba ye. ɟer ɟer salamuna aw doʔagāne.]

[khayrandesh, ...]

Selection E

[de wəfa ʔoləne drund məshər xagəlay profaysar amin sayib]

[pə ɟer dranawi stāse tsəkha hila kawəm, de hagho khedmatuno pə laṛ ke che de azad afghānistān de likwalo ʔoləne de afghānistān de khpəlwakəy pə lara ke pə farhangi barkha ke kəṛi di. zə stāse tsəkha de yawə bəl farhangi khedmat hila larəm che zmā de zendān khāterāt che mā de yaw kitāb pə shakəl rá ʔol kəṛi di chāp kṛəy aw pə de tərṭib pə mā ifisan wəkrəy.]

[pə dranawi.]

[seṭ nokar ta: stā de plār tsə num day?]

[nokar: bijləy dīn.]

[seṭ: dā tsənga num day?]

[nokar: awalanay num ye cherāgh dīn wə. kəla che zamāne taraqi wəkrə no de hagma num taraqi wəkrə. de cherāgh dīn nə bijləy dīn shu.]

Selection F

[niṭa: 7 - 11 - 91

[de pākistān baluchistān tsəkha]

['aslām atsəgzay']

[de amrikā ghag paxto tsānge grāno aw muhtaramo natāqāno

dī mā lə luri tsəkha ḍer zyāt salāmuna aw xe hile qabule krəy.]

[grāno kārkawunko stāso de paxto tsānge ʔol progrāmuna hamesha awrəm aw zyāta alāqa wər sara larəm. khususan de 'rāghəlo likuno' aw de 'dzwānāno dunya' progrāmuna ḍer pə khwand aw pābandi sara awrəm. muhtaramo azizāno lə ḍer wakht wrusta yaw dzaḷ byā de amrikā ghag paxto tsānge progrām ta lik legəm.]

[hila da tse de 'rāghəlo likuno' pə progrām ke ye rā ta nashər krəy. grāno wruno de dagha kāghaz pə doyama khwā bānde yaw shur ḍer ta likəm. hila da tse rā ta nashər ba ye krəy. stāso de progrāmuno resāle shedwal aw jantari rāwāstaway.]

[zmā pata:

"aslām atsəgzay" bamarfate

"amin" dukan relway roḍ

chaman baluchistān pākistān.]

Selection G

[de āmrikā ghag rādyo ʔolo kārkawunko ta geḍəy geḍəy sālāmuna wṛānde kawu. hīlamand yəm tse qabul ye krəy. byā zə de stāse ʔol progrāmuna xə pə shawq sara awrəm. kum intiḡād pre nə larəm. ʔol xə pəzrəpore progrāmuna dī aw zmunga khwax dī. byā mā tāse na de progrāmuno tsə pāṅe ghuxte we hagma hām mā ta rā wə nə rasede. zə ḍer khafa shwəm. no dī de lik pə rasedo sara tāse mā ta de progrāmuno tsə pāṅe aw de stāse aksuna ma ta rāwəlegəy. sara de kume mujale no ḍer ba mo khoshala krəy. stāse merabāni ba wi.]

[de shabqadar azim khān kala de tahsil de mandəy na

'mahmad akbar aslami' aw 'mahmad anwar aslami']

[ka mung ta tsə rālegəy mukamala pata dā da... zəʔe charsada, tahsil aw ḍəg-hāna, shabqadar azim khān kalā tahsil mandəy 'mahmad akbar aslami'. de kor nambār 2.]

Selection H

[ihtihadi islami afghanistān]

[kometa] ( )

[ameryāt] ( ) [tarikh] / / 140

[mudiriyat] ( ) [zamima] " " [waraq]

[de amrikā ghag rādyo de paxto khparawāne ʔolo kārkawunko ta zmā de mine ɖak salamuna wṛānde kawum aw khwdāy (j) de wākri tse ʔol rogh aw joṛ yāst. dā zmā pindzəm lik da tse darlegəm ye no mā de ʔolo liko dzāwabuna wāwredəl aw yaw tso gile larəm tse gile dā di. de rāghəli likuno wakht zyāt kṛəy aw de raghəli likuno pə progrām ke de mahājər na prāta bəl hechā ta wakht mə warkawəy. aw də amrikā ghag de paxto progrām natāqān tse kəla bəl mamlakat ta pə safar wəlār si no pākistān ta tse rāshi no tər pexawər pore rādzi aw tər haripur pore nəsi rātlay no dā tsə elat da. bāyad haripur ta rāshi. pə de bāra ke mufasal dzawāb rākṛəy aw pə akhir ke yaw shir larəm tse rā ta nəshər ye kṛəy.]

[ka spin aw srə ye pə kor ke təl wi

che na ye elem na ye amal wi

xādi ye nəsta akhər ba khwar shi

bakht ba tər kuma wər sara mal wi.]

(abdəl qadər khatak)

[de anasər də lese də atəm ʔolgi zdakawunkay

'abdəl basir' khān]

[mariz ɖākṭar ta: ɖākṭar sāyib, zmā pə kheṭa ke wor lagedəlay day.]

[ɖākṭar: wor pə kheṭa ke? no byā mā ta wale rātle? de fāir brigeṭ āfsar ta ba de tilifuno kəray way.]

Selection I

[muhtaram wror pohānd 'habib' sāyib! tər hər tsə daməkha de roghtyā lə khwdāya ghwārəm aw byā khpəl tāwdə salāmuna dər ta wrānde kawəm. zə tse lə mashhad tsəkha kābəl ta rāghlēm halta mo yaw tsə wakht sara lidəl byā tāse wla rāst zə halta wəm. yaw tsə umer me halta kəla de ustād aw kəla de tsānge de āmer pə hays shpe aw wradze terawāle. kho pə de wrustəyo wakhtuno ke guzāra ɖera sakhta shwa aw halta de zhwandānə shpe aw wradze ɖere rā bānde wəghamedāle. no me kor kharts kəy aw de lāre krāya aw dzine nor masārəf me sara barābar kṛə. məkh pər hindustān rā rahi swəm. nəwi ɖili ta de ter kāl de ferwarəy pə myāst ke rāghlēm aw tər wosa pore dəltə wər ta nāst yəm. dā tse pə āyinda ke tsə pexegi nə da māluma. stāse zhag həm kəla kəla awrəm aw pəkhwāni wakhtuna rā pəyādegi. de paxto progrāmuna ɖer pəzṛəpore di. stāse ɖim həm xə qawi day aw kāruna mo xə tər was lānde rā wastəli di ɖere mālumāti aw gaṭaware khparawəne wa khpəlo awredunko ta wrānde kawəy. stāse progrāmuna wa hagho khalko ta che pə munazam ɖawəl ye tāqibawi de yaw xə elmi, adabi, ijtimayi aw syāsi pohe siminar azəxt lari. stāse pə mawuƒaqyat de ɖero paxtano zṛuna khoshāla di. khwdāy de wəkṛi tse khpəl yawwali ta mo pām wi aw tər pāya pore pə itihād aw itifāq sara dā kəxtəy daghase pər məkh bānde bozəy.]

[nor no zə shukur joṛ yəm məlgəri sta kəla kəla sarawino. dzine wakht de rokhsatəyo pə wrādzo ke həm sara yaw dzāy kegu aw de zṛə khwālə sara kawu. zyāta no nor dardesar nə dərkawəm khwdāy de mal sa aw khwdāy de khoshāla lara. noro məlgəro ta həm zmā de mine ɖak salāmuna aw ihtirām wərasawa. pə dranāwi. stāse wror 'nur ahmad zākir'.]
[jun 29. 1991.]

Selection J

[muhtaram məshər 'amāni' sāyib: asālam alaykum wər .....]

[ɖera moda kegi tse də lik dərlegəlo qasd me dərloɖ. kho yaw tsə zə kahāla yəm aw yaw tsə pə kwəṭa ke de zhwandānə ɖer bāruna rā bānde kwəṭa səwi di.]

[adras de həm nə larəm dā adras me gora tse lə chā tsəkha akhistay day!]

[pəkhwā ba xə wu de rasul amin aw pəsarli lə daftar tsəkha ba mo stāso dzine nasharāt de kaseṭuno pə shakəl tər lasa kawəl.]

[kho kəla tse pəsarləy pə gulbudin aw rasul amin pə kamishnari pore nəxətay day halta həm nə yu ɖləl.]

[kwəṭe ta kəla kəla mung pə lik yādawa dzəka tse khat nim didan day. zṛə me rā ta wāyi tse pə kwəṭa ke jihād palwasha berta khparawəno ta amāda kṛəm. de de kār ləpāra pə mənɖo bukht yəm. ka me dā hila pura shwa no byā ba inshallah de mujale pə kāmyābawəlo ke stā pər qalami həmkari bānde asāsi hisāb kawəm!]

[bedāra wosəy

[pə ihtiram 'azim fāni']

Selection K

[de azad afghānistān de likwālo ټولنا
wəfa

post baks 867 pexawər yuniversti, pākistān

ټیلیفون: 42288. ټیلیگرام: wəfa

bank hisab: 1143

habib bank jamrud roḡ, yuniversti brānch]

[de azad afghānistān de likwalo لیکوالو دنده مۇتارامو گهرو تا:]

[de jun de myaste pə 20 niṭa .... de mosise hayṭat de wufa daftər ta radzi. dā day tāse ta
itla dar krəḷ shwa che pə takəli wakht aw niṭa hazər wəy.]

[de wəfa məshər
profaysar rasul amin]

Selection L

[de agho muhtaramo ustādāno de pāmlarəne wəṛ tse pə wəfa ke pə dāimi toga kār nə kawī
aw de wəfā pə irtēbāt lə komishnari tsakha de myāshte dwa zəra kaldāre hoquq akhli.
ḡero muhtaram(o) ustādāno aw hamkārāno!

de afghān komishnari de byā byā ټنگار لə amala aw pə wəfa ke stāso de mukalafiyat pə
nazar ke sātəlo sara, bāyad de wəfa aw khpəlwāke lə mujalo sara de maqalo hamkārī
wəkrəy. tər kuma dzāya tse lidəl kegi mung nəsu kawəlay che komishnari ta stāso di
dəghe qaləmi hamkārī pə bāb qenaṭ wəkrū, omīd day pə de barkha ke jədi pāmlārəna
wəkrəy. de komishnari hoquq yawāze aw yawāze de stāso de hamdāgha mukalafiyat pə tər
sara kawəlo sara tāso ta darkawəl kegi. ka tāso pə rātlunki myāst ke khpəl mukalafiyat
tər sara nə krəy, bya no lutfan de komishnari de hoquq lə pāra tashrif mə rāwkrəy.]

[pə dranāwi]

[profaysar rasul amin]

[de wufa məshər

muhtaram pohānd _____

muhtaram dāktər _____

muhtaram pohānd _____

muhtaram _____

muhtaram pohānd _____

muhtaram _____

muhtaram dāktər _____

muhtaram _____

muhtaram _____]

[yaw shum sarī pə chanda ke de drewo zəro rupo chik warkrə. khalqo ye ḡer sifāt wəkrə.
byā ye wərtā wəwayəl: sāyiba pre dəstkhāt wəkrə che chik mukamal shi.]

[shum sarī wəwayəl: maṭāf krəy. zə pə neko kārūno ke hamesha khpəl num pəṭ sātəm.]

Unit 7: Fractured Pashto

Selection A

1. Fractured Pashto:

[de sobadār sher nawāb aw māharer wasif shā kār kardagi de stāyene waṛ da.]
 [tāṇa (namāyinda wahdat) de tāṇe mālakand eyjansi khalqo de tāṇe tsawkāy pā intizāmiya khususan de sobadār sher nawāb aw māharer wāsaf sha pā kaṛ kardagi aw imāndāri bānde de zṛə lə tala mubāraki warkawi aw duy de porkholusa ḍyuti taḍrifuna kawi(.) wəṛma wradz pā kālej chawk tāna ke de siyāsi kasāno sara de tezo khabəro na wrusto duy wəwele che mung di chā pā siyasi dabaw ke nə radzu aw nə ba di chā sefarishi rishtadar aw dost pā nājāyiza kār ke mrasta kawəlay su(.) de tāṇe khalqo de maw juda nəwe intizāmye sara de har qesema tā ḍawun kawəlo yaqindahāni wəṛa(.) de maw juda intizāmye di imāndārəy zhwanday subut de wəṛme wradze de ghla mulzemān pā yawa ganṭa ke denəna denəna niwəl aw de ghilā baze sāmān barāmad kawəl di.]

Normal Pashto:

[de sobadār sher nawāb aw muḥarar wāsif shā de xə kār stāyona]
 [de mālakand eyjansi ke de tāṇe kāli khalək pā dəgha kāli ke de poliso de ḍamale aw pā khāsa toga de sobadār sher nawāb aw māharer wāsif shā de xə kār stāyona kawi aw haghuy ta mubāraki wāyī che khpəla wazifa pā ḍera imāndārəy sar ta rasawi. de tāṇe de poliso dəgho māmurino wəṛma wradz de kālij charsu ke dzine siyāsi kasāno sara tunde tarkhe khabəri wəṛə. de haghe na wrusta ye wəwayəl che de chā de syāsi fəshār lānde ba nə rādzi aw nə ba de chā khpəlwan yā dost sara nājāyiza mlātaṛ kawi. de sime khalko māmurino sara de har ḍawəl hamkārəy lawz wəkə aw wəwayəl māmurin pā ḍere imāndāri khpəla wazifa ijrā kawi aw subut ye dā day che de wəṛme wradze de ghilā masul kasān ye pā yawə saat ke rā wəniwəl aw ghilā shəwi sāmānuna ye hām rā paydā kṛəl.]

2. Fractured Pashto:

[de mashhur saḥāfi sarwar sohail de dzoy ḍelāj de sarkāri wəshi wazire aḍaye sarhad na de imyuji ghuxtəna.]

[tāṇa (namāyinda wahdat) de mālakand yunyan av jərnalistis (imyuji) yaw ijlās de sentər pres sekerṭre bādshā shirin wesāl pā sadarāt ke de sekerṭere taḍloqāte āma ruydād ali gawhar pā dzāy ke wəṛma wradz wəshwu(.) che pəke afəs sekretṛe junay de iqbāl aw pres sekretṛe fazəl maḍbud sā?im na alāwa gəṇo saḥāfyāno gaḍun wəkə. pā ijlās ke motafeqa tawər dā qarārdād manzur kṛay sə che de imyuji janral sekretṛe sarwar sohail de dzoy tsok che lə tero yawolas myāsto pā sakhta bemāri ke mubtalā prot day de iḷāj bandobast de sarkāri wəṛṛay si. ijlās ke de wazire aḍla sarhad na ghuxtəna wəṛṛay swa che de ... sarḥāfi de dzoy elāj de sarkāri wəṛṛay shi che hagha khpəle tawajo de qawm mālək de khayr xegəṛe palaw yaw dzal byā wər wəgəṛdzawi.]

Normal Pashto:

[de malākanḍ de jərnalistāno ʔoləna de sobe sarhad de wazir aʔalā na ghuxtəna kawi che de nāmtu jarnalist sarwar sohail de zoy ʔelāj de hukumat pə khpəla wəkrī.]

[de malākanḍ de jarnalistāno ʔoləne de matbuʔāti chāro de sarmunshi bādshā shirin wesāl de ryāsāt lānde de ʔama taʔaloqāto de munshi ruʔidād ali gawhar pə kor ke yawa ghunḍa wəkrā che de daftari chāro munshi junayd iqbāl aw de matbuʔāto munshi fazəl maʔbud sāyīm na ʔalāwa gaḥ jərnalistān pəke mawjud wə. pə ghwəḍa ke pə gaḍa dā peshnihād manzur shu che hukumat de di de ʔoləne de umumi mənshi sarwar sohail de nārogha zoy de ʔelāj masʔulayat pə khpəla ghāra wākhlī che hagma de qām aw mək khedmat ta wuzgār shī. de sarwar sohail de zoy tero yawolaso myasto rāhise randzur prot day.]

Selection B

Fractured Pashto:

[ḍoḍəy səlgun ta wəkhata]

[ka lwəstunko ta pə yād wi che mung pə hamde sutun ke tər hamde kalishe lānde peshbini kəre wa de xār nānwāyāno che pə khədmukhtaḥa ḍawəl ye de pəndzosi pə muqābəl ke de ḍoḍəy de arza kawəlo resālat pə ghāra akhistay wə aw de marbuto nawāfiəyo muafaqa ye hām de dzāna sara derloda aw de yawe wradze na ye bəle wradze ta wazan bāylod səlgun ta de lwaḥawəlo baḥāne laḥawəle. che dā day zmung həmdagha peshbini misdāq ta wərasedəla aw yaw shmer nānwāyāno pəkhwānəy ḍoḍəy che de pəndzosi pə muqābəl ke ba ye ʔarza kawəla səlo afghānəyo ta lwaḥa kəre da aw pə de irtebāt de ghale pə mənḍawi aw de bayo pə lwaḥwāli hawāla warkawi.]

[ka tsə hām kəbəl xārwāli hatsa kawi nānwāyān de ta aḥ kḥi che de ʔākəli wazan pə muqābəl ke pə ʔākəle aw ʔādālāna baya pakha ḍoḍəy ʔarza kḥi kho fiāqiqat dā day che de har kəsəb khāwand de bayo lwaḥwālay palma niwəle aw de mimzarmā ʔola zmā kisa ye məkhe kəre da.]

[ʔām xāryān che de hamde nānwāyāno tsəkha ye rozi tāminəgi bər sera pər de che de pakhe ḍoḍəy de wazən aw spəkwāli na shāki di de ḍoḍəy de kayifyat no hām saruna ʔakawi aw pə tera byā hagma nānwāyān che de koranəyo de pāra ḍoḍəy pakhawī de chungī de pəḥawəlo aw be kayifiyata ḍoḍəy pakhawəlo pə sar lānje de sarḥad ta rasedəli di che koranəy de woḥo de akhistəlo de pāra zḥə nə xə kawi.]

[tər kuma dzāya che de xāryāno pə shekāyāto pore aḥ lari de yaw məkhe hāmdā khabəra kawi che de lasgun iqtisādi ḍoḍəy pakhawəlo sāḥa de pərākha kəray si aw di de de pāra che har mustafiq ta pə khpəl wakht be lə ʔele tambe ḍoḍəy pə lās warshī yaw nəway aw aghizman mekānism de wəta joḥ si.]

[koḥwāli]

Normal Pashto:

[de ډوډې ناركه سالو افغانیوا تا لوړ سږای دی]

[نانبایانو په کپهلا کھواکې دې مانېله واکه چې یوا ډوډې په پنډوس افغانې کھرتسا کړې او په دې بڼه کې یې دې ماربوټو نانیو موافا تېر لاسه کړه واکه. کھو لاکه تسنگه چې منډ پېش گڼه کړه واکه، ووس دوی یوا ډوډې چې وازان یې وراډز په وراډز کاميگي، په سول افغانې کھرتسای او دې دې کار دلیل دې ورو دې ناره لوارېدل گانې.

الباتا دې کابل څاروالی هاتسا کوی نانبایان دې تا اړ کړې چې ډوډې په ډاډلانه ناره کھرتسا کړې. کھو نانبایان، لاکه نورو کاسابگرو گھونډه، دې کھامو مامو دې لوارېدلو په باهانه پندزه ورا گټه په کھواله منډې.

[ډام څاروان هم دې ډوډې دې وازان له کامېدلو نا شاکایات کوی او هم یې دې کامیفات له کھرابېدلو نا سر ټاکوی. دې نانبایانو په اړیکه چوڼی کولو او دې بې کامیفاتو ډوډې پاکولو، ډېره کورانې دوما په تالیف کړې چې نور دې ورو اکھسو تا زړه نا څه کوی.

دې کابل څاروان ټول په یوا گھگ وایي کوما ډوډې چې لاس افغانې کھرتسې گھگه دې دې څار په ټولو بڼو کې دوما زیاتې پاکې او کھرتسا شې چې کھرتسوک یې په ډېره اسانې واکھستای شې.]

[یوا کولې په کھره ډېر بې اندازې بېر اچاوالې واکه. کله چې گھگه یوا څار تا نوانواتو نو کھلکو ډېر ساکت مالومات کړه چې "تا په دوما کامزورې کھره دوما بېر واکه اچاوالې دی."

کولې دې کھره ماگھ تا وراډنډه شو او ورتا وویاډل: ما تا مالوما نه واکه ستا په دې څار کې دوما کپهلو شتې.]

Selection C**Fractured Pashto:**

[zarina wraᅅga]

[khaᅅs de rozhe lepāra]

[le de kabala rozha de islām mubārak din ke de taqwa aw parhez gāri asāl aw bansaᅅ gaᅅal shaway day, che dā yaw dāse khāmosh, chop aw makhfi ᅅebādat day che hets ᅅawāl riyā aw xodana pe ke dzāy nā lari. ho! tār haghuy che saᅅay pe khpāla khwlā chā ta di dāgha stār ᅅebādat xkārāwana wā nā kᅅri no nor khalāk pre nā puyegi. che pe hāiqat ke hamdagha lwaᅅ sefat de ᅅolo ᅅebādatuno aw akhlāqo bansaᅅ joᅅawi.]

[de hāmdāgha khulus aw ikhlās aw be riyāyi asar day che allah tāla (j) de rozhe pe khusus ke wafaramāyāl (rozha niwunkay yawāze zmā de pāra khpāl wobā aw khwārā aw nor lezatuna pregdī no le de kabala rozha zmā da aw zā ba de haghe aᅅer warkawām.)]

[dā kho yaw tsargand aw xkāra fīaīqat day. che de har nek aw xə ʔamal de ajər warkawunkay loy aw merabāna khwdāy day. kho dā che de rozhe stərtob loy wālay aw ʔazmat khalko ta xə tsargand shi. no pāk khwdāy de ajər aw tsawāb warkawəl de khpəl dzān pore mansub kəři di. dā hām yaw tsargand haīqat day che de rozhe de niwəlo lə kabala stunza gāləl yane de lwəge aw tənde zgham kawəl hām yaw ɖawəl sabər day. che lə de kabəla rozha niwunkay sarbera pər de che rozha ye niwəli da de sāberāno pə ɖala ke hām rāīlay shi aw de sāberāno de sabər sawāb ba hām wərta warkrə shi... [fīāfəz]

Normal Pashto:

[rozina wrānga]

khās de rozhe de pāra:

rozha de islām pə mubārak din ke de taqwā bansəṭ gaṇəl shəway day. dzəka dā dāse ʔ ebādat day che hets ɖawəl riyā aw tazāhor pəke nəshta. kā yaw insān khpəla chā ta wəna wayi, bəl tsok nə pre puyegi che hagma rozha niwəle da aw ka na... [????] [HT could not figure out what the author wanted to say].

[musulmānān rozha khās de khwdāy taʔāla de razā de hāsawəlō de pāra nisi. dzəka no khwdāy taʔāla wāyi: " tsok che rozha nesi hagma wobə, khwārə aw nor lezatuna faqat zmā pə khātər pregdi. tsəraṅga che rozha zmā pə amər niwəl kegi no ajər ye hām zə war kawəm." pə haīqat ke kho de har nek ʔamal ajər khwdāy warkawī. magar di de de pāra che de rozhe ʔazamat xə pə ɖāga shi no pāk khwdāy pəde khabəra tākid kawī che de rozhe ajər day khpəla warkawī. tsəraṅga che de rozhe niwəl khpəla yaw ɖawəl stər sabər day no tsok che rozha nisi hagma de sāberāno pə ɖala ke hām radzi aw khwdāy ye de sabər ajar hām warkawī.]

[pə kāl 1989 ke yawa wradz afghānāno pə pexawər ke de afghānistān de pəkhwāni pāchā pə tarafdāri muzāhara kəre wa. de muzāhare pə wakht ke de ikhwānyāno yawe ɖale wəghuxtəl che dagha muzāhara rānga ki. kəla che ikhwānyān muzāhare ta wər wərasedəl wrusta le yaw tsə nāndrəyo na ye khabəra jang ta wəraseda. yawə gharbi khabaryāl yawe rādyo ta de dāgha jang rapoṭ warkə aw pə hagma ke ye wəlīkəl che ikhwānyāno de pāchā tarafdārān pə 'ṭu bāy for' wahəl. 'ṭu bāy for' dāse yaw chārrakha de khaṭgəro chobgaz ta warta largay da tse yawa khwā ye dwa incha way aw bəla khwā ye tsalor. kho de rapoṭ pə paxto tarjuma ke wayəl shəwi wə che pə jang ke dwo tano ikhwānyāno tsalor tana de pāchā tarafdārān wahəl.]

Selection D

Fractured Pashto:

[de kābəl rezhim de naskoredo pə hālat ke day]

[donātilā lorech]

[de afghān mujāhedin yaw qumāndān wəwayəl pə afghānistān ke de har ghra pə khwa ke pāchā day.

[haghə pə khpəlo khabəro ke tsarganda kṛa che wale de mujāhedino de mashrāno lə pāra dā sakhta brixi che khpəlo mandzo ke de afghānistān lə pāra de hukumat pə tarz bānde muwāfaqa wəkṛi che bāyad de rusāno de watəlo na wrusta joṛ shi. pə pexawər ke, che de afghān sarhad tsəka 25 kilometəra fāsila lari, mishtə khārījayān pəde shart taṛi che de rusāno tər watəlo pore ba hets shay pex nəshi.

[de pexawər pə amrikan klap ke de khabəruno pə takhta yaw khabər dāse lwəstəl kegi: 'de kābəl de asuno musābeqe ta də nənawatəlo tṛiktṛ 100 rupəy (5 ḡālara)' aw byā pə yawa wəṛa chāpi pāṇa dāse likəl səwi: 'hagha ḡere nizde wakht che de kābəl rādyo yaw islāmi jamhuriyat eḡlānawi, de lātri jāyaza gaṭi.'

lə makhke na halta de numuno yaw ugd ləst che de 1989 de ferwəri de nimāyi tsəkha tər oktobər pore niṭe wər sara məlgəri di, mawjud day. de klap yawe ghaṛi tsarganda kṛa 'zə pə mujāhedino shart taṛm aw de haghuy de mushrāno ləpāra de baryālītob imkān na winəm.'

de khārījyāno aw afghānāno dwāṛo ləpāra yaw shān de kābəl de rezhim naskoredəl aw de afghānistān azādi yawa jwari gardzedəle da pə ḡero ləgo dzāyuno ke dāse ḡaqida mawjuda da che de afghān mujāhedino mashrān ba wəkawəlāy si che de ferwari lə 15 tsəkha məkḥ ke che de rusāno de pura watəlo niṭa eḡlān shəwe da, yaw bā sobāta siyāsi ḡ uburi hukumat rāmandz ta kṛi.

pə kābəl ke dagha jwari de yaw ḡarawunkay fiālat pə tser da yaḡne kəla che rusān watəli wi aw de sole hets taṛun mawjud na wi zyāt khalək pə pāytakht bānde de gurilāyāno de yarghal iḡsās kawī.

baharani fiukumatuna khpəlo diplomātāno ta de berta war tag amər war kawī, aw zyāt khalək de wino de fiāmām tsəkha pə wera ke di. de bi bi si rādyo pə de haṭta ke repoṭ warkṛa che de kābəl xār de khorāki mawādo de məkḥ pə zyātedunki kambud aw de lwəge de khatar sara məkḥməkḥ day. pə dāse hāl ke che de mujāhedino qumāndānān de afghānistān pə barkhalik bānde de jang pə ḡagar ke tasmim nisi. pə de nizde wradzo ke duy de jalālābād pə xār bānde khpəla kalābandi sakhta kaṛedə. de jagṛe tsəkha de khwandi pāte kedo lə kabala de jalālābād lə sime tsəkha de kaḡwālo nəway bahir rā rawān day che shmer ye zərḥāwo tano ta rasegi aw aksəra ye zāṛa khalək, xədze aw māshumān di che de wāwro lə ḡako ghro tsəkha terege aw pākistān ta nənawudze.]

Normal Pashto:

[yawə afghān mujāhed wəwayəl "pə afghānistān ke de har ghre shāta yaw emir nāst day." de haghə dā khabəra di de tṛeki lə tsargandawəlo sara xa mrasta kawī che de mujāhedino məshrān wale pə khpəl mandz ke pə de muwāfaqa nəshi kawəlāy che de shorawi ḡ askaro lə watəlo na wrusta pə khpəl məkḥ ke tsə ḡawəl fiukumat joṛ kṛi. tṛəkəl shəwe da che

shorawyān khpəl ʔol askar de februari de myāste tər doyāme yā dreyāme hafta pore lə afghānistān na wəbāsi.]

[kum khārījyān che pə pexawər ke wosegi haghuy dāse aʔkal kawī che de mujāhedino məshrān ba de yawa ayānda fiukumat de tsərangwāli pə bāra ke tər hagho kume mowāfaqe ta wənə rasegi tso che shorawi askar lə afghānistān na, ne de watəli.

[de khārījyāno khabəra wos pə de bāra ke ʔoko aw malāndo ta rasedəle da. pə pexawər ke de amrikāyano pə klub ke de eʔlānāto pə takhta dā ʔibārat likəl shəway: "rādzəy səl səl rupəy (5 ɖālara) shart wətaṛu che mujāhedin ba tsə wakht de fiukumat pə joṛawəlo muwafaq shi." pə de pəse byā pə waṛo fiurufo dā ʔibārat likəl shəway day: "ʔole de shart payse ba hagha wəgaṛe che pə kābəl rādyo ke de yawə islāmi fiukumat de joṛedəlo de eylān de niṛe pə

bāra ke ye tər ʔolo na haqiqat ta nizde aʔkal kəṛay way." pə de musābaqa ke ɖer zyāt khalək dākhəl shəwi di. ʔolo khpəl numuna pə takhta likəli aw har yawə lə khpəl nāmə sara pə kābəl rādyo ke de yawə islāmi fiukumat de eylān aʔkali tārikh hām sabt kəray day. dā tārikhuna de nunas səwa nəhə atyāyam kāl de februari lə nimāyi na di dəgha kāl tər oktobəra pore rasegi.]

[amā de klub yawa ghəri wəwayəl: "zə pə de shart taṛəm tse mujāhedin ba tse wəkri, nə pə de che gunde de haghuy kum məshər ba tsə wəkri." wos hām khārījyān aw hām afghānān de kābəl de soqt aw de afghānistān de azadedəlo pə bāra ke aʔkaluna kawī. de halək dāse fikir kawī che de mujāhedino məshrān ba de rusāno de ʔolo askaro lə watəlo na de məkha yane de februari tər pindzəlasam pore dāse muwaqati fiukumat joṛ nə kəray si che baqā aw dawām wələri.]

[pə kābəl ke khalək de mərg aw zwənd lə suāl sara məkhāməkh di. halta khalək pə de wera ke di che rusān ba de məkha tər de che de afghānāno duxmane ɖale kume muwafaqe ta sara wərasegi lə afghānistān na wozi, aw pə kābəl ke ba de mujāhedino fiāmle payl shi. dzəka no khārīji fiukumatuna khpəlo diplomātāno ta hedāyat warkawī che khpəlo məlkuno ta wlaṛ shi. de duy ɖer lə de ɖaregi che pə kābəl ke ba de wino laxti wəbayegi. bi bi si pə rawāna hafta ke eylān wəkṛa che pə kābəl ke khwāṛə wradz pə wradz bikhi kamegi aw di de khatar shta, che khalək ba lə lwəgi mṛə shi.]

[de mujāhedino məshrān pə pexawər ke pə jang aw daṛawa lagyā di, kho de mujāhedino qumandānān pə de ke di che de afghānistān sarnawisht de jagṛe pə maydān ke wəṛaki. qumandānāno pə de wrustəyo wakhto ke de jalālābad xār bikhi klak kala band kəray day. kum nəwi məfiājər che lə jalālābad na de jang lə amala təxti de haghuy shmer zarguno tano ta rasegi aw aksəra ye spin giri, xədze aw məshumān di. dəgha məfiājər pə wəwro pəto ghaxo na teregi, pākistān ta awṛi....]

Selection E

Fractured Pashto:

[mili azādi baxunki ghərdzanguna:

dā istilāh de dreyāme narəy pə hewāduno ke de istaḡmār de lə mandzawṛəlo pə mafhum pə kār achawəl shəwe da, aw pə 1960 kaluno ke de nəwo azādo shəwo khalko aw milatuno de azādəy pə

eḡāmiya ke zyāta rāwṛəl shəwe da. dā istilāh de lwedidz imperyalizm de pāy ta rasawəlo lə para de zor pə kār achawəl rā bolī, aw zyāt wakhtuna dā ḡawəl zor de ḡār āchawəna pə taktik shakəl ke rā xkāra shəwi day. dā istilāh wos pə yaw mawjuda nazām bānde de brid pə surat ke hām de matlab de ruxānwəlo lə pāra pə kār achawəl kegi...

[de dreyāme narəy de hewāduno lə khwā dā taḡrif wṛānde kṛāy shu:

de isteḡmāri, fāshisti aw baharani rezhimuno de zor aw wafīshat nə ḡak hagma aḡmāl, che de azādəy gaḡəlo de mubārızino pər zəd kegi, aw de fāshisti rezhimuno de baqāyāwo aw ajirāno lə khwā ye nanga aw mlataḡ kegi, haghuy che de noro khpəlwāko hewāduno pər zəd hām fāliyatuna kawī, de afrādo yā ḡalo pə lās de zor aw wafīshat hagma aḡmāl che de begunā khalko zhwend lə khatar sara məkhāməkh kawī, de insān bansəḡiz fiokuq lə pxo lānde kawī, aw de istaḡmāri aw fāshisti rezhimuno lānde khalko de azādəy aw de khpəl sarnawisht de ḡākəlo tabiḡi fiokuqo ta zyān rasawī, aw yā de insān pə azādəy nor dāse ḡawəl ḡawəl bandizuna lagawī. de zor hagma aḡmāl che de inferadi aw shakhsi gaḡo de lās ta rāwṛəlo lə pāra tər sara kegi, che zyān ye yawāze lə hewād pore tarəli nə wi...]

Normal Pashto:

[de khpəlwākəy ghurdzang:

dā istilāh, ləka tsənga che isteḡmār lānde məlkuno ta de khpəlwākəy de warkawəlo pə haghe

eḡāmiya ke tazwih shəwe che pə nolas səwa shpetəm kāl ke khpara shəwe da, de dreyāme narəy hewāduno de isteḡmār de khatmawəlo de tafīrik pə mafhum istiḡmāl kəre da. di de tafīrik usul khalko ta ijāza warkawī che de isteḡmār de khatmawəlo de pāra lə zor na kār wākhli aw di dəgha zor de isteḡmāl de pāra aksara tər wrusti lāre chāre ghara shəwe day. (dəlta de isteḡmār matlab ter gharbi isteḡmār day.) de 'khpəlwākəy ghordzang' wos hām, sara lə de che isteḡmār khatəm day, pə yawa musalat nizām bānde de fiāmle pə maḡnā iste ḡmālegi. ...

[de nəpeyəlo hewāduno yawa ḡala de baynulmelali terorizm pə bāra ke wāyi:

dā hagma lə tashadud na ḡak aw nor zalemana aḡmāl di che isteḡmāri, de nezhādi tawpir pālunki aw khārīji rezhimuna ye de hagma wələsuno pər zəd kawī che de khpəle khpəlwākəy de pāra mubārāza kawī. dā de yawa dawlat yā musise lə khwā hagma fāshistāno yā ajiro ḡaskaro ta mrasta warkawəl yā haghuy ta de fāḡaliyat ajāze warkawəl di che teroristi fāḡayat ye noro mustaqelo hewāduno ta mətawaje wi. dā de hagma ḡalo aw afrādo lə tashadud na ḡak aḡmāl di che begunā insānān wazhni aw yā de haghuy zhwend yā bunyādi azādəy pə khatar ke achawī yā de ḡolo hagma wulusuno de khud irādiyat musalam fiag aw azādi mutāserawī che de iste ḡmāri aw nezhādi tawpir tarafdāro rezhimuna tər tasalut aw yā kum ḡawəl khārīji

salate lānde zhwānd kawi. dā haghā lə tashadud na ɖak aʒmāl di che afrād aw yā
ɖale ye de khpəlo shakhsi gəʒo də pāra kawi aw asarāt ye yawāze pə yawa dawlat
pore maʒdud nə wi.]